

העולם החדש

אז'נין

באשמת הזנחה מאשלת'ת מופיע גליון זה בתכנית מיוחדת

מכתבים

נשיקה מלכותית

האם זהו ה"ד"ם המפורסם של שועלי-שמשון?
אין יהודים שהושמו את לחיי, אכזב — המלכה
אינה מתנשקת בפומבי (העולם הזה 751). נביע
שועלי-שמשון אינו מניע לבחור שאינו יכול להכיר
ריח את מלכת-היהודים לנשק.

דוד הראון, ירושלים

אם אין מלכת-היהודים מתנשקת בפומבי, נא לה
ביא לתורות הבאה מוחיצה קלה, שתאפשר את
המשך הטכס ללא השתתפות המונית.

שמואל ירימי, תל-אביב

לדעתי פחדה המלכה פשוט להתחרות עם אשתו

של האלון.

יהודית גורן, חיפה

כאמור: קנאת מלכות תמנע נשיקות.

ימאים שהורים

אתם ניגשים לבעיית הימאים נישא חריצנית.
אתם אומרים ששקר הדולר לא לירה אינו מספיק
לימאים. צאו וחקרו מה עושים רוב הימאים בשל
שום האחרים הקשים של משכורתם: לא פעם
הציעו לי פטיוס, מצלמה ודברים דומים.

יעקב כהן, אילת

פריצת גדר של יחידים אינה מצדיקה את

הרשעת הכלל.

עינוי אהבה

כתב התיאטרון של העולם הזה (751) התרגש
יותר מדי, והחליף את התמונות. ליד תמונות של

פינקל, רגע לפני נשקו את עדה טל, כתוב: "אוי

לם פטרקווי... מנעה אותה ומתעלל בה."

מה דעתכם על עינויים כאלה?

דבורה גראניץ, תל-אביב

חיובית.

האדם הרביעי

לפי העולם הזה (751) פגע ננע אייזהריות רק
בשלושה אנשים המספיקים בסרט על ההזיות
בזרבים (אחד הרון, אחד פצוץ, אחד נעצר). האם
לא יודע העולם הזה את אשר כתבו שאר העיתונים:
כי גם כותב התסריט עצמו נקט לא מכבר בקנס
נדול כעד נהייה רשלנית על אופנוע, או שהשטמה
זו מקורה בעבודה שכוחה-התסריט הוא במקרה
עורך העולם הזה?

יפה לבני, גבעתיים

העורך ניצל, כנראה, את ההצלחה האוסר על

חברי מערכת העולם הזה להיזכר בגוף הידי

עות.

אויבים ירידים

יתברר העתון בתשובתו לא. קנר (העולם הזה
745), בו אמר ש(נ)ס אויביו הם קוראיו. גם אני
כקורא חתיק, תודה ושאל למי ירד זה חי.

אין בכל העתון במה שנוגע למדינה שלנו שמן
מן החום ויחוס הנפשי התורגש אצל שלום כהן
במאמרו על המאבק של המצרים (העולם הזה 747).
גם עליכם אפשר ליחס רבירי לובשני: "יחס בגלל
ני, וניחוליסטי, עוקצני ולנלני למדינה".

אני מביט לקראת את עתונכם כדי לדעת מה

ידי יום.

י. יששכרי, רמת-גן

אנא, המשך.

הפרזות המחמרת

"כשם שההפרזות של אנשי המחמרת העברית לא
נרעו מאופיה של מלחמת התורגש אצל שלום כהן
(העולם הזה 748), אינני מכין אירי יכול עתון
המזון לנישולות לכנות את מלחמת השחרור של
א"י ולח"י (בלי הנגה, שהשתתפה רק בימי
תנועת המרי במרד) כשם, "הפרזות"? האם כותב
כש אנשי המחמרת הפריזו באופן יחסי לנבי
ההבלגה, או שלא הניבו על פעולות ה"סיון"
וההסתייגות של אנשי ההנהגה?

מ. הושע, תל-אביב

כוונת העולם הזה היתה לפעולות מסוימות
בגוף הנחת המוקשים ליד מקום תליית
הסרג'יניס.

בשבוע בו הודיעו העתונים היומיים בתרועת שמחה כי חזרו
לתכניתם המלאה של 4 עמודים ליום, גרם יחס מחפיר של זינוק
והזנחה מצד הממשלה כמעט לא-יהופעת העתונים השבועיים
צות בהן להודעה על כך שאין הממשלה חושבת לספק את המיכסה
השבועית — אחרי שהפסקה ככלל את האספקה זה למעלה
מהדשים — נמסרה רק ברגע האחרון, אחרי שכל העתון היה
מוכן להדפסה. ההפסד שהיה עזר להיגרם לשבועון זה בכדי
מגיע לכמה אלפי לירות.

ברגע שמישחק הפרובוקציה חייב אותו לשגר כל כתב וכל
צד של המערכת לעמוד על המשמר בקשר למאורעות תל-אביב,
היתה המערכת נאלצת להפנות את כל מרצה למאמץ כמעט אי-
אנושי לסדר בכל זאת אפשרות להופעת העתון. אם אמנם הוכתר
מאמץ עזר זה בהצלחה, הרי גרם בכל זאת לזיקוים בהדפסה,
בעיקר חוסר הצבע האדום במקומות הרגילים בעמודים.
המערכת בוססת בקוראיה-שותפיה כי יתיחסו בהבנה
לזיקוים אלה, שהם מחיר המאבק על חופש הביטוי.

סוס זה של חיי סטודנט נכרי, שאין לו במה
לשלם דמי הגוויה שעליו לנתח, שכר המעב
דות והספרים וכל פרוטה שגנו לוקח לפה —
יודע שהגנו גזול לחם מאביו ואמו.

אני משוכנע כי אתה, באופן אישי, תקום
לעזרתנו ותקדיש לבעיה ממחשבתך ופרי
עטך, וכעורך העולם הזה תצא קבל עם וממ
שלה בהצגת טענותינו הצודקות ודרישתנו
לשער הגיוני להקצבת המטבע."

* * *

האסון בבעיית הסטודנטים הוא שהיא
מעוררת סכך של יצרים, המקשה מאד על
גישה אוניקטיבית מצד הקהל. קודם כל יצר
הקנאה: כמעט כל צעיר היה רוצה להיות
בחול' משך כמה שנים וקנאותו באותם יצר
או מהולה עתה בשמחה לאידם. יתר-על-כן,
כמעט כל אחד מאתנו מכיר בנים ובנות של
הורים עשירים, שקשה היה להגדירם כחלוצי
ההתחמה והמדע, שיצאו לחוץ-לארץ לשם
כיוף ממושך תחת מסווה של לימודים. קשה
מאד להרגיש צער ורחמים לגבי אלה.

אולם מעבר לקנאה ולשנאה מוזקרת בע'
ייה שהיא נוגעת לכולנו, והיא המונחת עתה
על כפות המאוננים. דורנו אינו עשיר בכוחות
רוחניים ועיוניים. צעירים שגדלו בארץ והי'
תופסים כיום עמדה רצינית כל-שהיא בכל
מקצוע עיוני, כמנהיגים הקובעים את הקו
במדיניות, בספרות, במדע, אפשר למונחם

כמעט באצבעות של שתי הידיים. כמה סופ'
רים, כארטור קסטלר, אף הסיקו מכך את
המסקנה שדורנו דור מטומטם מטבעו, חסר-
יכולת תרבותית ושכלית. אך דומה שאחת
הסיבות, לפחות, היא החוסר בחינוך מתאים
לכולנו, הן בגלל המצב הכלכלי הקשה ששרר
בארץ בימי נעורינו (שהוציא בה רבים מאת'
נו מבית-הספר בגיל 14, ושלה אותנו לעבד
דה) והן בגלל חוסר האפשרויות החינוכיות
בשפה העברית בכללן.

אם יסגור עתה את השער בפני צעירים
ישראלים להגיע לכלל רמה בכל המקצועות
הרוחניים, שמהם מתגייסת מנהיגות המדינה,
הרי קל לשער מה תהיה דמות המדינה הזאת
בעוד 20 שנה. בני הארץ יהיו גבעונים מר'
דרגיים, חוטבי עצים ושואבי מים, טובים
להיות מנהלי-עבודה בבתי-חרושת וחולכי-
פרות בקבוצים, ואילו את המומחים גבי'
מאמריקה, גואטמלה וא אלבניה, את מנהיגי
האומה נוכל לקבל בהשאלה מן המדינות
הציוניות בארגנטינה ובאקוודור.

* * *

אין דברים אלה באים, כמובן, להגן על
אותם המנצלים לרעה את סבלנות המדינה
(ואת קשרי הוויים במשרד המפלגה וה'
משלה). הלימודים במסגרות הים המיצר
חינוכי ביותר של העם, יותר מאשר בשר'
ודגים, לא פחות מאשר גייר לעתונים ולספ'
רים. דוקא לכן יש להקציבם לאותם אשר
האומה תפיק מהם את התועלת הרבה ביותר.
דומה שעתון זה היה הראשון שהציע את
ההצעה שהושמעה בינתיים גם מפי דוברי
הממשלה: לאפשר יציאה ללימודים בחוץ'
לארץ רק לצעירים המוכיחים את כושרם
ואת רצונם בתחרות בחינות ארצית. אולם
לזוכים בתחרות כזאת יש לאפשר את היצי'
אם ללא כל התחשבות במצבם הכלכלי —
אם יש צורך, חינוך על חשבון המדינה.

גם אם תתקבל הצעה זו, נשארת בעייתם
של אותם אשר כבר נמצאים בחול' טרגדיה
אישית היא להפסיק את הלימודים אחרי
חמשה ששה סימסטר, מפני שדעת הממ'
שלה השתנתה. שום חשבון של לירות ודו'
לארים אינו מצדיק יחס קטנוני ואכזרי מצד
הכלל כלפי בודדים. אך תביעה של צדק וגי'
שה אנושית ביותר במדינה מזה שנים רבות.
לאותם אשר יצאו לחול', בהתאם לסדרים
ולכללים שהיו נהוגים אז, לסיים את לימודי'
הם באותם התנאים בהם התחילו בהם.

העולם הזה (751) התרגש יותר מדי, והחליף את התמונות. ליד תמונות של

פינקל, רגע לפני נשקו את עדה טל, כתוב: "אוי

לם פטרקווי... מנעה אותה ומתעלל בה."

מה דעתכם על עינויים כאלה?

דבורה גראניץ, תל-אביב

חיובית.

האדם הרביעי

לפי העולם הזה (751) פגע ננע אייזהריות רק

בשלושה אנשים המספיקים בסרט על ההזיות

בזרבים (אחד הרון, אחד פצוץ, אחד נעצר). האם

לא יודע העולם הזה את אשר כתבו שאר העיתונים:

כי גם כותב התסריט עצמו נקט לא מכבר בקנס

נדול כעד נהייה רשלנית על אופנוע, או שהשטמה

זו מקורה בעבודה שכוחה-התסריט הוא במקרה

עורך העולם הזה?

יפה לבני, גבעתיים

העורך ניצל, כנראה, את ההצלחה האוסר על

חברי מערכת העולם הזה להיזכר בגוף הידי

עות.

אויבים ירידים

יתברר העתון בתשובתו לא. קנר (העולם הזה

745), בו אמר ש(נ)ס אויביו הם קוראיו. גם אני

כקורא חתיק, תודה ושאל למי ירד זה חי.

אין בכל העתון במה שנוגע למדינה שלנו שמן

מן החום ויחוס הנפשי התורגש אצל שלום כהן

במאמרו על המאבק של המצרים (העולם הזה 747).

גם עליכם אפשר ליחס רבירי לובשני: "יחס בגלל

ני, וניחוליסטי, עוקצני ולנלני למדינה".

אני מביט לקראת את עתונכם כדי לדעת מה

ידי יום.

י. יששכרי, רמת-גן

אנא, המשך.

הפרזות המחמרת

"כשם שההפרזות של אנשי המחמרת העברית לא

נרעו מאופיה של מלחמת התורגש אצל שלום כהן

(העולם הזה 748), אינני מכין אירי יכול עתון

המזון לנישולות לכנות את מלחמת השחרור של

א"י ולח"י (בלי הנגה, שהשתתפה רק בימי

תנועת המרי במרד) כשם, "הפרזות"? האם כותב

כש אנשי המחמרת הפריזו באופן יחסי לנבי

ההבלגה, או שלא הניבו על פעולות ה"סיון"
וההסתייגות של אנשי ההנהגה?

מ. הושע, תל-אביב

כוונת העולם הזה היתה לפעולות מסוימות

בגוף הנחת המוקשים ליד מקום תליית

הסרג'יניס.

במו עיני

מחיר לשוטרים

ליד הקולנוע הזדנב תור ארוך. לקהל
הנחנק סביבו הציע נער קטן כרטיסים

במחיר מופרז.

אחד הצופים לא

היטט, מהר להביא

שוטר לבוש מדים.

לשאלת השוטר למי

חזר הכרטיסים, לא

נרתע הנער, נקב ב'

מחיר המופרז.

השוטר לא היטט,

שלף את ארנקו וקנה שני כרטיסים, לעצ'

מו ולחברתו.

הקורא משה שיטריי, טבריה, רחוב

נצרת, בית עובד זוכה בפרס של לירה

(בלי שוטר).

10 מרץ 10

העולם הזה (749) יודע לספר על 10 משפחות
מתוך 627 של חיילים משוחררים שסרם זכו לשי'
ליון הצעתי לכס: לערוך קפדנות על הצד השני
של המטבע: על 10 משפחות מתוך X שמשר'
השנה שעברה קנו במחיר 15 עד 20 אלף לירות
דירה בת ארבעה חדרים והצי באחד הבתים החדשים
שבירחובות פירשמן, שלמה המלך, וכו'. על כתבכם
יהיה לציין בהקשר זה הנקודות של כל אחת מה'
משפחות הנ"ל (שרות בצה"ל, סלמ"ח, עליה ב' —
מספר הילדים, הורים וקנים) את קורות חייהם,
מקור ההכנסה המאפשרת רכישת דירה וכמובן
שעור מם ההכנסה שהן משלמות.

משה בן-חורין, מגדיל

ריסון לוקנים

אני עובד בהתעניינות אחרי העולם הזה. הוא
מלא תמיכה, במי חי ורענו, ועד כמה שהסקתי.
יש לו השפעה רבה על דוח הנער. אלא, נגלו
השפעה זו להבראת הנער... היו הראשונים להת'
ות לנער את הדרך, ולהוליכו לקראת חיים מלאי
תוכן ואופר. לא די להבליט את הרע, הנתיב אותו
נס בדרך הטובה. כי — ריסון הוא נשק הוקים
והחליש. נער — משיג את מטרותיו בכוחו וגור'
נו, במעשים.

יהושע ברוידא, תל-אביב

טעות תחת פני המים

רצוני להודות לכם על שאתם מפרסמים את
המקצוע של שחייה מתחת לפני המים, שכמעט
ואין מן המלכים לעת עתה (העולם הזה 750). אוי'
לם שמי יאצור, ולא אלכסנדר.

אליצור דיבון, האוניברסיטה העברית

הכתב לא צלל לעומק מספיק

מזרח מתעורר

אני מבסוט מאד מהגליון האחרון (העולם הזה
750), היות והפעם הוא מרוכז בעיקר בנקודה
אחת — יחסנו אל המזרח המתעורר, הקרוב והי'
רחוק — ובמסגרת הכוונה.

בנשמתי, בן-שמון

מבעד לזכוכית

תורה על הזכוכית הנאה של מאמרכם על מפי'
עלנו... אך התמונה היא תמונתו של מיכאל נוימן,
לא של יוסף מזרחי, כפי שכתבתם.

הנהלת טכנוגלס, תל-אביב

למפוז'זכוכית נוימן, סליחה על הטעות

הקצופה

חוסר חברה

אוי לו לאדם שאין לו חברה, ושבעתיים קשה
לכתור משלנו בנידון זה. הקשות חלפו ועברו,
אנשים שהיו יחד במלחמה נסדרו, ובחוצות מרד
ישנם כיום מאות בחורים, ואני מוכר שבמספר מה'
גם בחורות, שבשאלתי אותם למצב רוחם התשובה
היא "יפה". הסוכה היא פשוטה מאד: אין לאני
שים האלה מספיק חברים וחברות, אין להם עקב
למעשה חברה. הענייני מעלה אותם לפעמים גם על
פסים די היואשים, כנוני עויבת הארץ נדרכים
נרועים מזה. צריכים להקים מסגרת עבור המאות
ואולי האלפים (שאניני מונה עצמי בכללם) המזורים
בארץ. למען יוכל מי שזקוק לכך לבוא בקשר עם
חברה חיה דומינית ולהקלט בה.

פ. בן-חיים, חיפה

האם היא רכאז?

בהעולם הזה (741) נגנף גם אורי אבנרי באופנה
של "כבייה על ירידת המפתח החלוצי" שהוא מרבה
כל כך להתרוע עליה כמעט בכל גליון.
...ולדוננו ולנכוננו למען איריאל סמיוס. אפנו נשם
את אורי ההקברה מרנע שנשמנו את אורי הארץ
לראשונה. כל את ששראנו וכל מה שלמרנו היה
מכונן לטיפוח רישות המסירות וההקברה. עד שעי'
לינו על סנטת ההר והקיסנות את המדינה, וכפי
שאמר אורי אבנרי, מנינו פנתלים מופתים לדאוג
לענייני המדינה, והם החלו דראנים לחומר נוגנים
את הנפש, שכחו להראות לעם אותה סנטה חדשה
אליה ישאף להניח.

בסרט מן העם מאשים אני את מנהיגי העם, את
אנשי הרוח, הסופרים והמורים וייתכן את אהבם
העיתונאים, כי תמורת אותו איריאל לא נתתם לנו
איתולאים חדשים, אלא החלונות להראות לנו את
הסכנות האורבות לנו בעומדנו על אותה סנטה
אליה הנענו לפני ארבע שנים. ובמסגרת שמנשך
להעפיל אל סנטה חדשה, החילונו לפשפש במעשינו
ולחטט בפצעינו. רצינו להיראות לגויים, להיות
ככל העמים שלוחים ושאננים, תוך שיכתה יעוריו
הגדולים של עמנו — כקוב הנלויות ויעוריו המוסי'
ריים והפוליטיים — במרחב.

סמל משה שפירא, צה"ל

ה ש ע ר

במוצאי השבת האחרונה, בחצות בדיוק, נסתיים החורף, בא האביב.

אזרח המדינה לא שמו כמעט לב לכך. יום לפני כן עבר החמסין על פני הארץ. האזרח
העייף נשם במלוא הריאות את האויר המיושב, הרים אצבע רטובה כדי לחדא את כחן הרוח,
העיר בטוחות: "אה, הקיץ בא." למחרת היום, כשהציץ מבעד לחלון, ראה רחוב רטוב.
הנשם בא. השרות המיטיאורולוגי הבטיח כי ירדו מטרות קלים. בכל אתר ירדו מטרות קלים.
אך הטבע ילך בדרכו, הניעה העת להיפרד מן העונה הקרה. חורף 52/1951 לא היה
חורף שמח. הוא ייזכר ע"י הילדים כחורף בו תקף שגעון הגדולות את ואדי מוסרמרה העלוב,
גרם לשטפונות הגדולים ביותר במדינה מזה שנים רבות. עתה יבוא תורו של מזג אויר נאה
יותר, לפחות משך חודשיים. שפת הים תקרא לנערות, והנערות תקראנה לנערים. האביב בא.

העולם הזה (752)

העולם הזה

נכבד ערבי

ובהמות. תושבי הכפר אף אספו סכום של 3600 לירות לקדיחת באר למיישתייה והשקאה. יום אחד הופיעו לוחמים חגורים וחמושים. לא היתה זאה הופעתם הראשונה של אנשי פאווי ביי (אליקאוקי) באזור, אולם הפעם קראו לעצמם צבא ההצלה והכריזו כי באו סוף סוף לגרש את היהודים. אנשי קלנסוה קיבלום בגילויי שמחה ובברכות, כיאה למסורת הערבית העתיקה. כמה מבני הכפר אף התקשטו ברובים ובחגורות כדורים והצטרפו לאנשי קאוקי. כעבור זמן מה נעלמו האנגלים ובמקומם באו חיילים אחרים, דוברי ערבית — הצבא העיראקי. עם יציאת

אפשר להניח כי עוד לפני אלף שנים היה הכפר קלנסוה, במבואות הרי אפרים, מיושב פלחים ערבים. תושבי המקום מצביעים היום על לוח אבן אשר עליו חרותות שורות של אותיות ערביות מסולסלות המודיעות כי „בחדוש האחרון של הרבע הראשון לשנת 737 (אחר הגירת הנביא ממכה, 1358 לפי ספירת הנוצרים) הקים אדוננו השולטן קאוסר אל-נאסרי, משען האומה, מגן האיסלאם, אהוב העם, ירום הודו, בריכת שיש להרוות את צמאון המאמינים. מן הברכה ועד הבאר מערבה תהיה אדמה זו וכל אשר תתן קודש לאלוהים. ובל ייגע בה איש.”

כפר קלנסוה, אשר בו בחרו כתב, „העולם הזה” כאופייני למצב הפלח הערבי בארץ. דומה בכל לעשרות הכפרים הערביים הקטנים שנשארו בתחום ישראל. הוא לא נפגע במלחמה, הועבר לישראל לפי הסכם שבי-תת-הנשק עם עבר הירדן. עתה חיים תושביו בשלב מעבר-תחנת ביניים בין האביה של אתמול והשלוש של מחר, אשר בו תלוי המשך קיומו של הכפר.

האנגלים הפכו גם תושבים רבים מחוסרי עבודה — אך לא לזמן רב. הצבא העיראקי גייס פועלים לעבודות ביצור ולשירותים כתרומת קלנסוה למאמץ המלחמתי. המוכתר נאלץ להוציא 1300 לירות מהבנק, מהסכום אשר יוחד לבאר החדשה, על מנת לקנות מזון למחוסרי העבודה ולרכוש נשק.

במאי 1949 נכנס הצבא הישראלי לקלנסוה. האויב אשר כל המנהיגים הבטיחו לחסלו קיבל לידי את הכפר יחד עם כפרי המשולש הקטן לפי הסכם עם אותם המנהיגים. תושבי קלנסוה הפכו אזרחי המדינה היהודית. מתוך 2123 התושבים אשר חיו בכפר עם פרוץ המלחמה מצא צבא ההגנה לישראל עם כניסתו 1875 בלבד — השאר העדיפו עתיד בלתי ברור במחנות הפליטים על פני השלטון החדש. ככל קודמיו הביא גם המשטר החדש סדרים חדשים משלו, קרא להם „ממשל צבאי”. מונה קצין שקיבל תואר מושל צבאי ובידיו רוכזו כל סמכויות הממשלה — בטחון, מסחר, בריאות, חינוך. אך הכפר המשיך בניהול חייו. אמנם היה קשה להסתגל למצב החדש — שוב לא יכול היה הפועל לצאת לבית-ליד ולנתניה לחפש עבודה, לא הורשה הפלח למכור את תוצרתו לישובים היהודיים, כי לכל דבר היה דרוש עתה רשיון מאת המושל. אולם אט אט הפך הממשל לחלק מן ההווה. אם לטוב או לרע, אין תושבי קלנסוה תמימי דעים. הוויכוח נטוש בין אלה שנהנו ובין אלה שחסרו מן המשטר החדש.

בחלוף הימים נאסף השולטן הרם אל אבותיו בגן העדן. הבאר של קלנסוה המשיכה לתת את מימיה אף כי מהבריכה עצמה לא שרד אלא אותו לוח גלמוד. שדות הכפר הוריקו עם אביב ועלי העצים נשרו עם בוא הסתיו. דור אחר דור המשיכו הפלחים, בן אחר אב, בעיסוקיהם. חרשו, זרעו, עבדו, אהבו, הולידו ומתו. התורכים באו ועמם באו סדרי הברזל אשר רק הבקשיש והשחוד התגברו עליהם. הג'אויש (השוטר) עבר מדי פעם בלויית גובה המסים, ובכל הזדמנות חגיגת נסעו נכבדי הכפר למושל המחוז בטולכרם, הביעו את הערצתם ונאמנותם לשלטון.

ימים רדפו ימים והתורכים עזבו את הארץ כשצבא אנגלי דולק אחריהם. עם האנגלים באו גם סדרים חדשים, מכוונות מרעישות וקציני מחוז מנומסים וברצועת התוף החלו יישובי היהודים מתרבים. בקלנסוה המשיכו החיים במסלולם הרגיל. הרועה יצא אחרי עריו, האפנוי המשיך למלוך והאריס שלשל לכיסו של האפנוי את רוב פרי עמלו. לפלחים חסרי אדמה נמצא כקור תעסוקה חדש — האנגלים הקימו מחנות צבא רבים בסביבה והערבים עבדו בהם. בעולם פרצה מלחמה. כאשר חלפה המלחמה שוב לא היו החיים בקלנסוה אותם החיים. הצעירים התווכחו וצעקו ומדי פעם הופיע מישהו מקלקליה או טולכרם השכנות שדיבר על פשעי היהודים ועל הנקמות אשר ינקום בהם העם הערבי. בינתיים החל הכפר מתעשר, פועלים פשוטים הקימו בתימגורים מלבני חומר אפוי, אחרים קנו אדמות

עבד אל-חמיד פארס אל-נטור 41
רוא מוכתר הכפר קלנסוה מיני
אר 1949. לפניו מילא אביו את

המוכתר

התפקיד משך 18 שנים. אחד השינויים לטובה
שבאו מאז עבר השטח לישראל היה חלוקת
אדמות נטושות עליידי הממשל הצבאי בין
אריסים חסרי קרקעות, ששועו לחקלאות.

כעמייס לשבוע מבקרת אחות של
משרד הבריאות לטיפול בחולי
הנפר. מקרים מיוחדים נשלחים

האחות

למרפאה הקבועה בכפר טייבה, מרחק ארבעה
קילומטרים, שם נמצא גם רופא ממשלתי.
האחות, עולה חדשה מעיראק, הקימה את
המרפאה בבית נאה, שהוחרס למטרה זו.

חסיין מוחמד אל-נטור, 28, עו'
זור רוק, נחשב עליידי שאר ה'
נושבים כאחד הנהנים מן המש'

הנהנה

טר החדש. בחלוקת האדמות האחרונה הוקצו
לו 19 דונם לזריעת תיטה ודורה, תוספת לא
פעוטה להכנסותיו, שעודדה אותו בעבודתו.
אדמות אלה, השייכות לנפקדים, מוכרות
לתושבים מחוסרי-אדמה לעונה אחת בלבד.

מרכזי הרכילות. לכפר קלנסוה יש ארבע בארות — מרכזי הרכילות הנשית — המספקות את צרכי התושבים במי-שתייה
והשקאה. לאחר שאנשי המקום אספו סכום כסף לגליחת באר חדשה פרצה המלחמה וכספם נשאר בבנק הערבי בסולכרס.
עתה, תחת השגחת המושל הצבאי, אוסף הכפר כסף מחדש: 3% ממחיר הירקות שלו המשוקות עליידי שפי, החברה המרכזת
בידיה את שיווק התוצרת החקלאית הערבית, יצטברו לסכום, בו אפשר יהיה לבצע את השאיפה הישנה — קדיחת באר חדשה.

מימי הצלבנים. באר זו (מימין) החצובה בסלע ומצאת בחצר של מבצר עתיק מימי הצלבנים. המבצר עודנו משמש מקום
זגורים והפלחים ממשיכים לשאוב את מימי הבאר כפי שעשו אבותיהם, בדלי ובחבל. על פי הבאר נראים החריצים שנתהוו
נסלע עליידי זיכוכ החבל משך דורות. משמאל — מראה האופייני עדיין לכל כפר ערבי — נשים נושאות מים מן הבאר.

העולה החדש.

עסור זקן כסוף זה, עלה
לפני שלושים שנה מ'
טוניסיה להשתקע ב'
קלנסוה. עובדה זו לא
נשכחה והוא עדיין נח'
שב לתושב חדש, זר. ל'
פקידים ממשלתיים שבי'
קרו בכפר תואר האיש
כעולה חדש, היחיד בין
תושבי קלנסוה אשר לא
נולד בארץ הוא חי בח'
דר עלוב יחד עם בנו
הנשוי, אב לשני ילדים.
רהוט החדר: עריסת עץ
פרימיטיבית בה מונח
תינוק בן שנה, כד חרס
צהבהב המכיל מי שתיה
ושלוש שמיות צמר גס
צבעוניות הממלאות תפ'
קיד מיטות, מזרונים,
שמיות וסדינים לשאר
ארבעת בני המשפחה.
מלבדם גרים בכפר עוד
שמונה אנשים אשר מו'
צאם לא מקלנסוה: פלי'
טים ממגדל-גד שעברו ל'
כפר ומנסים למצוא פרי'
נסה בתעסוקתם הקודמת
— אריגה, אשר תעזור
להם לשלוח שורשים
למרחק חצי-ערבה.

התמרמרות

לעומת אלה אשר פיהם מלא שבחים למשטר ה' נוכח, לא מוצא בחור חנות הבריטיים — עתה הוא מחוסר עבודה.

גם אדמה לא ניתנה לו. רק מדי פעם זוכה הוא לעבודה ציבורית. והעיקר — לא נותנים לו רשיון לצאת את האזור לחפש עבודה ביישובים היהודיים. במיוחד מושכת העבודה במחצבות הסביבה. בהן יכול הוא להרוויח ביום עבודה אחד כסף שיספיק לו שבוע ימים. אולם ככל חבר טוב, כרוך גם זה ברשיון.

מחלה

דאגת הממשל לבריאות היא על גבי נייר בלבד. סוענים כמה חושבים.

אשה זו הסובלת ממחלת עיניים לא קיבלה שום טיפול, הדביקה את בנה. הם מאשימים את הממשלה באדישות לבריאות המיטוט הערבי. אחת מתלונותיהם העיקריות היא שהטיפול הרפואי כפוי עליהם, ואין באפשרותם לבחור ברופא שהם רוצים בו כי במשולש אין רופאים פרטיים וכדי לבקר מחוץ למשולש, שוב כרוך הדבר בקבלת רשיון.

הפקעה

תלונה נוספת היא הפקעת אדמות עליידי המור של בידי חסן אחמד, ל' משל, ישנם קוואנים המוכיחים את בעלותו על קרקעות הגובלות עם הכפר ואשר נלקחו ממנו "מטעמי בסחון". והוא רק אחד מתוך עשרות שנוגעו כמוהו משלילת בעלותם על אדמותיהם.

הפתרון: כביש. הבעיה הקשה ביותר העומדת לפני קלנסוה היא חוסר התעסוקה. הכפר מוגבל באדמותיו ואינו יכול להעסיק את כל התושבים בחקלאות. למעלה נראה המושל הצבאי מסביר את התוכניות להקלת המצב ומבשר לתושבים הצמאים לחדשות, והמצטרפים סביב מכוניתו, על סלילת כביש חדש, אשר ביצעו יפתור את בעיות העסוקתם של רבים.

הצעיר והזקן. נעים חסן אל-נסור (משמאל), 15. בן משפחת המוכתר מתקשה למצוא הסבר הגיוני להתנהגות היהודים. הוא בחור מוכי שר, מהיר-מחשבה, זריז (על כך מעידים כל תושבי הכפר) שהיה רוצה להמשיך בלימודיו. כיום הוא תלמיד בית הספר העממי, דובר עברית שוטפת, זוכר עדיין קסעי אני גלית אשר למדם בימי המנדט. הוא היה רוצה להכיר את המדינה. אך למרות ש' משפחתו אנהדת את המשטר החדש לא מראה הלה כל סיון שהוא מעוניין באהדה זו, לאפשר לסוליימן להיות ישראלי טוב.

לא פעם, הושמעה הדעה כי קומץ של צעירים כזה, אשר יקבל חינוך והכשרה מיוחדת, יכול להיות גרעין מהפכני ממש, יעזור לישראל לחדור אל תוך המרחב, לעזות את מהווים אותם צעירים גם סכנה רצינית: אם ישראל לא תספיק להם, ייגררו אחרי רעיונות אחרים. למטה, קיצוני מימין, יור שב בן הדור הזקן, שייך גיור סי, דורו של התובע הכללי של ממשלת הירדן, תושב נכבד של קלנסוה, לשעבר.

בשבתם בבית הקפה שבמרכז הכפר מעלים התושבים תוקנים זכרונות של ימים עברו, מנתחים כל התפתחות חדשה במצבם הנוכחי במדינה. ומדי שבתם בצוותא, שעות על גבי שעות, מעלים הם — ברצון או שלא ברצון — נושא אחד, שאין סוף לפרסיו: המשטר החדש. ומדי פעם נזכר משהו בפרט נוסף, מתוכחים הנאספים על עוד מעשה עוול שנגרם לאחד מהם (כי טבעו של אדם רוגז הוא לזכור רק את העוול שנעשה לו, ולדלג על הטוב ע"י הזולת). בכל זאת אין דבריהם אלא גישושים באפלה, חיפוש אחרי קרן אור שתבהיר להם את מעמדם. כי לגביהם העתיד הוא סוד כמנס ואינם יודעים מה יהיה הסוף. אמרו להם כי הממשלה עצמה סרם החליטה מה תהיה עמדתה לגביהם. בינתיים חיים הם בשטח הפקר, תחת בינויים בין האיבה של אתמול וברית השלום אשר הובטח להם כי מחר תחול. אולם מצב זה הרה סכנות וקשיים — שהרי בני אדם הגם ייצורי יומם ואין מצבם ניתן להקפאה ובעיותיהם לשימור עד אשר תבוא עת נוחה לפתרונם וזמן מתאים לטיפול בהם.

העם

הרייכסטאג לא בער

גבורת השבוע היתה ההפגנה. היתה זאת חיה משונה: פרצופה השתנה לפי אופי המסתכל. בעיני אחת היתה כולה אצילה: ביטוי לזעם העם, הצלת כבודו. בעיני אחרים היתה מפלצת איומה: הדרקון המכוער של ההשתוללות הפאשיסטית. תחילה היתה חיה קטנה למדי, רגילה למדי. מנחם בגין, שמלחמתו נגד השילומים הגרמניים (שסיכוייהם נראו השבוע רחוקים למדי) החזירה משהו מזוהר המאבק העממי לתנועתו, החליט לערוך עצרת גדולה של מחאה. במיטב הסגנון התרבותי קרא להמונים "לקום נגד התועבה שכמותה לא היתה בדבר" רי ימי ישראל, למחות נגד "הסותרים בדם אחינו".

עיתוני הממשלה התייחסו לדבר ברצינות עצומה, קראו להמונים "לגדוע את היד הזונית" של "מפלגת הפאשיזם היהודי". אט אט התחממו שני הצדדים ותחת מטר של מהלומות ומהלומות נגד מילוליות, הפכה ההפגנה במרוצת הימים למעשה לאומי גדול, נקודת מפנה היסטורית. אחדים ראו בחלום בלהות את "המיצע לרומא" של מור סוליני, האחרים ראו בדמיונם את שריפת הרייכסטאג המפורסמת, הפרובוקציה הגדולה של היטלר אשר בעזרתה השמיד את אויביו החפים מפשע.

התוצאה: ביום הגדול בערו הלבבות מכאן ומכאן, היתה אבן אחת מספיקה כדי לפוצץ את חבית אבק השריפה של שנאת האחים.

אולם שום דבר לא קרה.

לא היתה זאת המהפכה חסרת-תקדים מאד כשלעצמה: כ-15,000 איש עמדו מול מנחם בגין, כשהשמיים את דבריו מעל הגג ליד מוגרבי. אולם מישחק הפרובוקציות הוציא מן הבתים לבבות אחרים, סקרנים, נייטראליים ואויבים, שהוסיפו בעצם נוכחותם רקע מונומנטלי להפגנה, הפכה למעשה כבירה נדחקה: 50 עד 70 אלף איש.

שום רייכסטאג לא בער. שום יד אלמונית לא המטירה אבנים, לא הפכה את רחוב אלני בי לשדה קרב רווי-דם. הסכנים של "מכאני" לא יצאו מבניניהם, להגן על רומא אשר שום מוסוליני לא התקרב אליה. ודוקא לכן נראית כל הפרשה כחידה סתומה: לשם מה נערך מירוץ ההסתה? לשם מה סיכן אריה נבון את שמו הטוב בשורת קאריקטורות בלתי-נעימות, שפארו את הקירות יחד עם כרוזים לוהטים? ההסבר היחידי המתקבל על הדעת, למחרת המאורע: מנהיגי מפא"י החליטו לעזור ל"מנחם בגין, לפלס את הדרך למסע נצחוני ע"י מיבצע פרסומי עצום שהוציא רבבות אורחים מבתיהם, עלה למדינה כמה אלפי לירות.

* ניתוח הפרשה, בתוספת רפורטז'ה מקיפה של 3 חוליות הכיסוי של העולם הזה יופיע בגיליון הבא.
** בהם הופיעה גם התמונה המפורסמת של העולם הזה מיום הקרב בשערי הכנסת, בלי רשות המערכת.

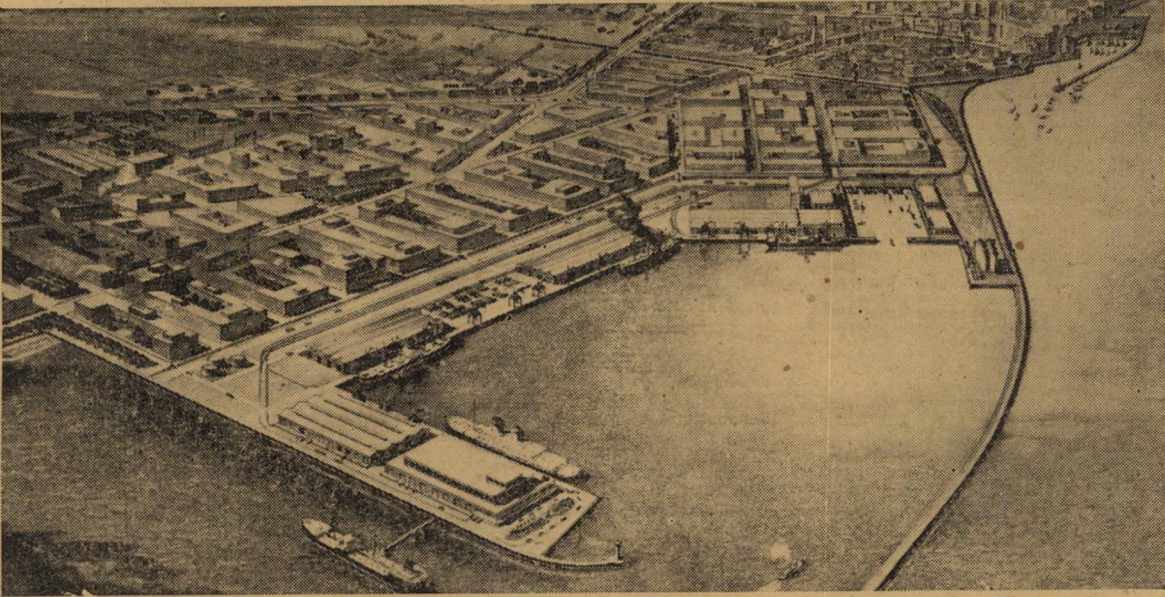
המעמד השני

עיר ששמה לוד

שנה לפני שפסח לב, 45, עולה מפולניה, לשעבר מנהל בית-ספר תיכון עברי, תרבות, בלבוב, נתמנה לראש עיריית לוד, גרו בעיר השדה הערבית הטיפוסית 22,000 תושבים ערביים. זמן קצר לאחר מכן צעד אלון משה דיין בראש צבא-כיבוש על רחובה הראשי הרחב והארוך של העיר. 1200 הערבים, ש' העדיפו להשאר בבתיהם מאשר לברוח לעבר

נמל בתל-אביב לא פקפק כלל שאם יוקם נמל עמוק מים שני (מלבד חיפה) יוקם בעיר הגדולה ביותר בארץ. אולם כשראו מתכנני הממשלה את התכנית פרצו בקריאת תדהמה. מה, לצופף עוד יותר את אוכלוסית הארץ? להקים נמל גדול במקום הצפוף ביותר, במקום להקימו במקום שאין בו איש, וש אפשר להקים בו עיר חדשה?

המתכננים נטלו את מפות הארץ בידיהם, החלו ממששים את קו החוף מדרום צפונה. תחילה נתקלה אצבעם באשקלון, אחר החר-

תכנית הנמל עמוק-המים מוד רחוב אלנבי, תל-אביב

מאז שחר ההיסטוריה, קריאות תדהמה

פים היפים ביותר במדינה כולה, ועיר נמל מאז שחר ההיסטוריה*. אולם הרעיון נפסל מיד: אשקלון קרובה מדי (כ-13 ק"מ) ל-גבול איזור הכיבוש המצרי. האצבע וזה צפונה, נעצרה בשפך ואדי סוכריר (מול ג'יבנה). שם הקימו הגרמנים בימי מלחמת ה-עולם הראשונה בסיס סודי לצוללות, ובמלחמת העולם השנייה הקימו שם הבריטים בסיס משלהם.

הפשרה: באמצעות כשהגיע התכנון לשלב זה פרץ סכסוך גדול בין מצדדי תל-אביב למצדדי סוכריר. הטענה בעד סוכריר: היא קרובה יותר למחצבי העתיד בנגב ול-תוצרת חברת האשלג, תאפשר פיזור האוכלוסיה. הנימוק בעד תל-אביב: כמעט כל הסתורות לדרום הארץ מיועדות לה, הובלתם מסוכריר הרחוקה 28 ק"מ, תעלה בצמיגים ובנוזין.

בחפשה פשרה, טיילה אצבע המתכנן צפון-נה, מצאה מקום שהוא כמעט בדיוק באמצע, בין סוכריר לתל-אביב. המקום: שפך ואדי רובין, מול נס ציונה, ושם נשארה האצבע.

אמר בריכוכבא מאירוביץ, מי שהיה מנהל שרתי הנמלים במשרד התחבורה, שהוא אחד הדוגלים בנחל רובין (אותו הוא מכיר היטב כייליד ראשון-לציון): התנגדתי לסוכריר, כי הצורך בנמל ליצוא המחצבים עודנו חזון לעתיד, והפעם אני נגד החזון ובעד המציאות. אם יהיה צורך, יבנו בסוכריר נמל עמוק מים שלישי. אולם אני מתנגד גם לנמל תל-אביב. הגישה לנמל תהיה בלתי אפשרית כמעט בעיר אשר בה הצפיפות היא איומה גם כיום. אם יבנו מנהרה מתחת לעיר או יפוצצו בתים כדי להרחיב כביש-גישה תהיינה ההוצאות גבוהות יותר מן ההוצאות הע"לולות להיגרם עליי ההובלה מנחל רובין לתל-אביב (כ-14 ק"מ). ואם יבנו רכבת מן הנמל לתל-אביב תהיינה הוצאות אלה מעטות ביותר. אולם אנשי תל-אביב טרם התיאשו. תקוותם: הנימוקים בעד הקמת הנמל בעיר הצורכת את מרבית הסחורות המובאות ישכנעו בסופו של דבר, והצורך היפה יהפוך מציאות.

* אשקלון היתה אחת מחמש ערי הפלש"תים שלא נלכדו בידי שבטי ישראל (על אף ספר שופטים א' י"ח). היה בה מקדש לעשר תורת. במטע הצלב הראשון נחל בה ג'וזפרי דוכס ביוון נצחון מכריע (1099) ורישארד לבאיירי כבשה שנית ב-1191. כבר אז שימשה אשקלון נמל נתיחה לצבא המצרי המורסלמי.

מלאה של 6000 ראשי המשפחות בעיר. אר לם בערבים שוקקים רחובות העיר מתנועת מטיילים ושלווה בתי-הקולנוע הציבוריים גדושים קהל. רוב הידיים העובדות נקלטו בשדה התעופה לוד, אשר בשנים קודמות פירנס את לוד הערבית, בתחנת הרכבת הג'דולה, בת צומת מסילת הברזל המלכדת את כל קווי הארץ ובשלושת איזורי התעשייה המכילים בין השאר בית-חרושת לזיקוק שמ' נים, בית-חרושת לסיגריות ואיזור תעשייה כבדה.

אולם הבעיה העיקרית של ראש העיר,

הירדן, שיו לעיר צורת עזובה לעומת המולת-פסח השוק ששררה בה ברוב ימות השבוע. פלוגות פלמח הנחיתו מהלומות כבדות על הלגיון הערבי בקרבות שנמשכו 48 שעות ושבחהם נפלו ששה פלמחאים, פיגו בכך עיר שבניינית המוצקים והמרוחקים, התאימו לק' ליסת קבע המונית של יהודים*.

שלוש שנים לאחר מכן היוו 1200 הערבים הנשארים מיעוט בתוך 15,000 היהודים, בני העלייה החדשה, דוברת-האדיש ברובה וב' מיעוטה יוצאת עיראק, צפון-אפריקה, בולגריה ותורכיה. עיריית לוד, שהחלה בתקציב צנוע של 4000 לירות לשנה, הפכה לרשות מקומית עצמאית בעלת תקציב של חצי מיל' יון לירות לשנה, ראש עיר וחבר-עובדים בן שבעים איש ותכניות פיתוח מרחיקות לכת.

מסתתנים יהודיים. הדבר המציין כיום את לוד, המתפתחת להפוך עיר של 50,000 תושבים, הוא השקט הכפרי השורר בה משך היום ואשר מקורו בתעסוקתם ה' בעיית-משנה המהבולת ביעילות עבודתם של תושבי העיר: למרות משא ומתן ממו' שך עם אשד, לא קבע עד כה קואופרטיב התחבורה קריטיסיעה יציב וקבוע, שיקוף את העיר כולה, אשר מרחביה הגדולים עושים את פועליה תלויים באופן מוחלט בתחבורה אל מקומות עבודתם.

שישה רחובות. כאשר, לפני כשנה, הוקצו 18 דונמים ממרכזו של העיר להקמת ג'דעירוני, יום ראש העיר רעיון, אותו החל מבצע מיד: הקמת יד במרכז הגן העירוני לששת אנשי הפלמח (חמשה מהם אנשי קי' בוצים), שנפלו בכיבוש העיר. לאחר שתכ' נית ראש-העיר הוגשה למספר מהנדסים, הוברר שחונכת היד לנופלים לא תערך במור עדה: 12 ליוני, יום השנה לכיבוש. כפיצוי לדחייה החליטה מועצת העיר השבוע, כי ששה רחובות מרכזיים בעיר לוד ייקראו בשמות ששת הנופלים, החל מה-12 ליוני 1952.

נמלים

טיוליה של האצבע

באחד התיקים של מינהלת נמל תל-אביב מונח ציור יפהפה: מוזח מבריק יוצא הרחק לתוך הים, ליד רציף ארוך מתנוססים מחס' נים נרחבים, אניות גדולות נכנסות ויוצאות. איש לא ינחש את האמת הכתובה מתחת לציור: נמל עמוק-מים, תל-אביב. והרחוב המוביל ישר אל כניסת הנמל הוא לא אחר מאשר רחוב אלנבי. הציור, בתוספת תכנית של כמה מאות עמודים, הוזמן בשעתו, בימי התקוות הגדולות, אצל חברת הנדסה ניו-יורקית, קנפן'ס-פסט'אט. איש ממנהלי ה'

„לא. לא. ביקשתי את האדום!“

מפלות

„לא מכיר אף אחד“

כשערכו הציונים הכלליים לפני שנתיים וחצי את ועידתם הארצית, התחננו המנהיגים בפני עסקני המפלגה, הפצירו בהם כי יסכימו להיות צירים בוועידה. כשגשו החורף דש להכנת ועידתם הארצית החדשה, שוב לא היה צורך לבקש איש. להיפך, העסקנים תחרו ביניהם במרץ רב, הקימו למעלה מ-20 סיעות, כדי לרכוש השפעה בוועידה בת 400 הצירים שתהיה את המפלגה בעלת 35,800 החברים הרשומים, המשלמים מסים, והמי חלקת שורה ארוכה של מושבים בכנסת.

ב-90 סניפים של המפלגה (ביניהם: בית עריק, כרכור, עין אילה, טירה) הגיעו העסקנים להסכם פנימי על חלוקת המנדטים. אולם בשני הסניפים הגדולים, תל-אביב (14,000 חברים) וחיפה (4,000 חברים), לא הושג הסכם, הוכנו בחירות. רבים חששו שבחירות אלה תהיינה קריקטורה, בגלל מי עוט המשתתפים, ביקשו את מנהיגי המפלגה להגותו, להשגת הסכם פנימי. אולם מש סירבו המנהיגים, נתבדו גם החששות: קרוב ל-8000 איש עמדו בתור לפני בית המפלגה ברחוב המלך ג'ורג' 33, תל-אביב, כדי לזרוק את פתקיהם לתוך ארבע הקלפיות, נתנו ב זאת בפעם הראשונה הזדמנות למנהיגי המפלגה להיווכח מי הם חבריהם. אמר אחד המנהיגים: „אני לא מכיר אף אחד מהם!“

גם ספרדים ונשים. הרכב הרשימות (שהוקמו לצורך הבחירות בלבד, מאחר ש אין המפלגה מרשה קיום סיעות קבועות) הוכיח מה רב השינוי שחל במפלגה זו ב שנים האחרונות. לפניו היו הצ"כ מורכבים משלושה גופים: חוגי האינטרסנטים הכלליים (קבוצת רוקח), חוג אידאולוגי מחוץ לארץ (הקבוצה הגליציאית), וחוג שלישי, מתווך בין השניים, בהנהגת הנשיא בן הולנד, פרץ ברגשטיין. אולם עתה נעלמו כל התחומים האלה, פינו את מקומם לחץ גים חדשים, הצמודים להרכב החדש של ה אוכלוסיה.

ארבע סיעות עדתיות זכו ב-25% של ה קולות (ביניהם 10% לספרדים, שקיוו ל-70%), שתי רשימות כלכליות של סוחרים ובעלי מלאכה זכו ל-20 אחוז, רשימת העובדים יצאה במקום הראשון (25%), ורשימה מרכזית, המייצגת את רוח ההנהגה, זכתה ל-25% גם היא. שאר המתחרים: סיעה או פוויציונית, „ליברלית“, שנחלה כשלון חרוץ, רשימה של נשים (8%), רשימה דתית

מביקוריה השכיחים בארץ ישראל. המשפחה משפחת מולר, בעלת מפעלים ענקיים לטכס טיל באירופה היתה ידועה כציונית ובהגיעה ארצה התלהב הבן הנס מולר, החליט להשקיע בארץ, לבנות בית-חרושת לטכסטיל שי יספק מלבושים, חוטים ואריגים לתושבי ה ארץ המעטים. הוא בחר בכפר קטן חסר קשר רי תחבורה ומעוט צריפים ליד חיפה, הקים את בית החרושת בכפר עטה.

כשעמד בית-החרושת על תלו קרא לו הנס מולר אריגי תוצרת ארצנו, לשם קצור

עטיפת המחזה „כולם כאחד“ ומשורר משה (מ. גיורא) אלימלך

...על דגל אדום

למרות אי-ההספקה של חמרי-גלם ועזר לעבודה, החליטה הנהלת אתר על תכנית מהפכנית בלתי-מקובלת: הגברת פריזון הי עבודה לשם הוולת מחירי המוצרים ע"י הפי ליה בין הפועל היעיל לבלתי-יעיל: מתן פרסים בצורת פרמיות לפועלים.

אולם השבוע התנפצו תכניות מרחיקות לכת אלה ותכניות אחרות של אתר כאשר מחוסר דביוזם לשחרור הכותנה הנמצאת כבר בארץ, נאלץ בית-החרושת לסגור 6 ממחלקותיו המעסיקות 600 עד 700 פועל

עטיפת המחזה „כולם כאחד“ ומשורר משה (מ. גיורא) אלימלך

...על דגל אדום

אתר. חברי מועצת הכפר החליטו לשנות את שם כפרם מעטה לאתא.

משך 16 שנה גדל והתפתח המפעל עד אשר בשנת 1950 הגיע למחזור של מיליון וחצי לירות במוצרי הלבושה (מלבד מיליון בחוטים, וכמעט שני מיליון באריגים), 1000 פועל, ושטח המשתרע על כמה מאות מטרים מרובעים. בפברואר 1950 החליטה הנהלת בית-החרושת על תכנית רציונליזציה אשר הגשימה אותן עם שוב שליחיה שהשתתפו במשלחת ההסתדרות לאמריקה. באותה תקר פה כבר החל לעלות הקצף הדקיק על פני

הטענת משלוח דוגמות למזום „אל-על“

תעמולה מילולית...

הגלים שלפני הסערה הגדולה — תנועות בלי תי יציבות במצב ההספקה של חמרי גלם וחמרי עזר לשם ייצור, אולם התוצאה עדיין לא התבטאה בהפסדים.

שנה לאחר מכן, בפברואר 1951, השתבר הגל הראשון אל החוף: המטוויה הושבתה למשך 12 משמרות בגלל חוסר כוונתה. הי עובדים החדשים הובטלו מעבודה, קבלו את משכורתם המלאה, היומיים קיבלו רק 50%. התוצאה: הוצאות השכר במחלקה עלו ב-25%.

המשק

כקצף על פני גלים

לפני 18 שנה ארזה משפחה אחת בציכור סלבוקיה את חפציה, התכוננה לנסוע לאחד

(ביניהם מפעל כרדאנה, מהמורדנים בעולם לזביעת בדים).

יצוא

גם בקבוק חול

336 ק"ג סחורות ייצוא, מיטב הדוגמות של תעשיית ישראל, הוטענו, ארוזות להפליא, במטוס המשא המכסיף של אל-על. אולם בכך רק החלה פרשת חלקי החילוף, התכשיטים, כלי החשמל, דוגמות המחצבים ושאר מוצרי רים (ביניהם: בקבוקי חול נגב רבגוני) שהתעתדו לעבור ימים ולאחר מכן יבשת. היבשת היתה, כמובן, אמריקה. כי מלחה העצמאות החליט לא להסתפק יותר בתעמור לה מילולית, רצה לצאת בתערוכת מוצרים ישראליים, שיוכיחו את יכולתה של התעשייה ההופכת אחת מנהגות מיליוני הדולר רים המושקעים במלחה. לעזרת החלטת מנהל לת המלחה באה אל-על שהתחייבה להעביר את הדוגמות לארצות-הברית חינם, הנהלת המכס שלא עיכבה את המשלוח בטיפולים יתירים צייר-אמן ירושלמי איתמר דוד, שי גלוה לדוגמות כדי לערוך אמנותית בתצוגה האמריקאית.

אולם מנהלת מלחה העצמאות לא הסתפקה בכל אלה, נקטה בשיטה אמריקאית מקובלת, הצריכה לוודא את הצלחת התערוכה הממוצעת: דוגמות המוצרים הישראליים ייערכו על שני קרונות רכבת, שיעברו לרוחב (ול אורך) היבשת. בת חמשה וחצי מיליון היהיר דים.

דרכי-אדם

שלושה אוזנים במחזה

לפני חדשים ישב המשורר השחרחר והי ממושקף משה אלימלך (שם העט: מ. גיורא) במחלקתו (הספרדית) של המשורר הועד הפועל של ההסתדרות, לעלל בבטאון מקיי תמורות. כאשר נתקל במערכה הראשונה מתוך המחזה כולם כאחד שהופיעה מעל לת תימתם של המשורר אלכסנדר פן ושחקן הבימה צבי בן-חיים זרם, לפי עדותו „הדם אל לחיי“. הסברו הנרגש של מ. גיורא: „זהיתי בעלילה את המחזה חבלנים שחיברתי בשנת 1949“.

תוכן המחזה: גדעון, חבלן-צבר באיזור שכונת-התקלה מבריה מכונת-ירייה שברצי לוח (שחורה) מתחת עיני בריטים מחפשי נשק הפוצעים אותו בידו שיש לקטעה. לאחר החלמתו מגלה גדעון הגידם כיסופים לשדות הקרב, אינו מוצא מרגוע לנפשו עד אשר הוא זוכה לקחת חלק במבצע פריצת הדרך לירי שלים נחשון. תוך בצעו, בהצלחה, פעולת הכלה בגשר בדרך לירושלים נהרג גדעון בשעת הפיצוץ.

מ. גיורא סיים את קריאת המערכה הרא

שונה, פנה למזכירות אגודת הסופרים, תבע לסייע לו בעמיתיו על זכויותיו. כי לדעתו של גיורא הגיעו בן-חיים ופן אל מחזהו בדרך פשוטה למדי: בן-חיים, ידידו של גיורא, התלהב מהמחזה, הציע להעלותו על קרשי הבימה. אחר קריאה ראשונה דחתה ההנהלה את המחזה ושני הידידים החליטו לשפרו. כיוון שנתן (הסור השביעי) אלתרמן סירב לבצע את השיפורים, הועבר המחזה למשורר הקומוניסטי אלכסנדר פן (הידוע מהופעותיו בציבור כשהוא ממוגף ולובש

חולצה רוסית שחורה). אולם גם אחר שי מוריו של פן נדחה המחזה. „ומאז“, אמר גיורא „לא שמעתי דבר על המחזה עד אשר ראיתי אותו בתמורות.“

למשורר, נידרת. גיורא פנה באמצעות עורך-דין אל פן ובן-חיים, איים בהגשת משפט, התפשר עמהם לבוררות. אולם תוך כדי המשא והמתן יצאה לאור חוברת בעטיפה תכלת, כולם כאחד, כשעל כריכתה מופיעים שמותיהם של פן ובן-חיים זה תחת זה. הספר הובא כמוצג לפני שופט השלום הראשי אליעזר מלחי שהוציא פקודת חיפוש ותפישתו של כל ההעתקים הקיימים. לשכת הפרסום קדם. מפיצת כולם כאחד מסרה כמה מאות טפסים, אולם אלכסנדר פן עצמו היה פחות מתלהב, התנגד לשוטט שבה להחרים את טפסי הספר בביתו, נכנע רק כאשר תר פיעה נידת המשטרה.

תמה מ. גיורא: „כיצד יכול בן-חיים, שהוא ידיד, לעולל לי כזאת?“ הוסיף: „הם, עשו בחומרי שלי כבשלהם, צרפו פרושים פוליטיים שונים.“ דוגמה: לאחר שלוש מערכות מציאותיות, בא הסיום הסמלי: דגל כחול-לבן מופיע על הבמה ועליו נדלקות באותיות אור המלים „מדינת ישראל“. לצדו מתגלה דגל אדום, עליו מתנוססות המלים „היירה (דגל ארצות-הברית פסול לפי הגיון זה, משום שההכרה האמריקאית במדינת יש ראל היתה בראשיתה דה-פאקטו בלבד).

חומר בעליפה. אותו זמן ישב צבי בן-חיים בוירתו שבשכונת הבימה, עיין בכר לם כאחד, הטופס היחיד שנשאר ברשותו אחר ההחרמה המשטרית. היה זה הטופס אותו קיבל בחתימת ידו של שותפו הספרותי, אלכסנדר פן.

אמר בן-חיים, הקורא למ. גיורא מלבד ידיד גם תלמיד: „כל העניין הוא בורות בלתי מוצלחת.“ נוסחו של בן-חיים: הרעיון של המחזה הוא בן-חיימי מקורי והוא השקיע בו הרבה מאות שעות עבודה יחד עם מ. גיורא. יתר-על כן: הטיחות של תמונות המחזה צריכות להימצא, לפי סברת בן-חיים, אצל גיורא.

מסביר בן-חיים, המייחס את רעיון המחזה ואת עיצוב דמויות גיבוריו לדברים שמע מכי חיילי מלחמת העצמאות וליומן המלחמה שדות פלשת 1948: „אלכסנדר פן אפילו לא ראה את החבלנים. לאחר שהמחזה נדחה עלייזי הבימה קיבל (פן) ממני את החומר לכתיבת כולם כאחד בעליפה.“

דרכי חיים

בבליעה אחת: 8 כפיות

החולים במחלקה החירורגית של בית-החור לים הממשלתי ביפו הופתעו בבוקר בהיר (המשך בעמוד 10)

משטרה, נתן בידיהם את אקדחו שנשא את הסיסמה „שחררי את נאוראב ספאחי“ מודבקת לקת. מוסאדק לא הגיב. הוא רק הורה לבנו הרופא לטפל אישית בפאטמי. אולם הסכסוך עם קשאני החריף עד כי החלו מנבאים כי לא יאריך ימים באיראן, יצטרך לברוח או יפול תחת כדור.

קופה ריקה. למרות חריפותם המיוחדת, אין מאורעות הבחירות באיראן ושפיכות הדמים הכרוכות בהם מיוחדים בארצות המרחב, בהן נחשבות ההתפרעויות לתופעות־לווי בלתי־נמנעות של עריכת בחירות. אולם בחירות איראן שונות תכלית שינוי מבחירות שאר ארצות המרחב בשל הרקע המיוחד שלהן והמצב שנתהווה באיראן מאז הוצאו האנגלים מעבדאן ומפעלי הנפט שותקו.

זה למעלה מ־ששה חודשים שאיראן היתה צריכה לגנוע ברעב. כך לכל הפחות קבעו המומחים המערביים. ואם אין מצב זה־מתמשש, אין האשם באותם מומחים המנבאים בקביעות להתמוטטות הכלכלה האיראנית וכשיטת רגלה של מדיניות מוסאדק שחיסל את מקור ההכנסה השני בהשיבותו של המדינה מבלי למצוא לו תחליף.

אמנם יש למומחים המערביים הצדקה לא מעטה, לפי מיטב כללי ההגיון הכלכלה המודרנית: זה חודשים רבים שקופות המדינה עיבדות ריקות ומקורות ההכנסה כמעט אפסו. שוטרים ופקידים ממשרתיים מחקשים לזכור מתי קיבלו לאחרונה את משכורתם, נאלצו לפתח מקור הכנסה אשר עד כה נחשב למקור צדדי — השוחד — למקור פרנסתם היחיד. אשר לאנשי הצבא, תופעה תדירה היא שיחידות שלמות מתפוררות, איש איש לכפרו לעבד את חלקתו ולהרוויח מעט כסף — ולחזור למחנה לאחר מכן.

מכירה פומבית. המצב הכלכלי הורע במידה כזאת שהממשלה הציעה חלק ניכר ממכונותיה ומן השטחים המקשטים את משרדיה למכירה פומבית. כמקור הכנסה, לא היה בצעד זה שום חשיבות. אולם כצעד העמולתי, היה

לשלטון, סכנה רצינית. אחד מאנשי הדת הקנאים, איש אירגון פדאיאן איסלאם של המולה איתא אללה אל־קשאני, מתחרהו של מוסאדק בתוך החזית הלאומית שזכתה בנצחון מכריע בבחירות והמהווה סכנה רצינית לשלטון מוסאדק בקרב ההמונים. אולם גם בזה מסתמן נצחון מוסאדק, אשר משיכתו עולה על זו של הדת.

מוסאדק בא

כך מתארים האיראנים לעצמם את המצב ששרר בארצם עד עלות מוסאדק לשלטון: האריה הכריזי ישב בכח על אוצרות הנפט וחיכה לפתיל שיבעירו.

לדבר חשיבות עצומה, נטע בלב ההמון את ההכרה כי ארצו עומדה במצב קשה וכי מנהיגו — מוחמד מוסאדק — הוא הראשון המוותר על נוחיותו לטובת המדינה.

אולם ההסבר האמיתי לעובדה כי לא הגיעו שום ידיעות של רעב וכי בעבדאן ובכפרי כוויסטאן עשירות־הנפט לא הפגיעו התושבים למען החזרת האנגלים ורווחי הנפט, נעוץ בעובדה כי מעטים מאד האנשים אשר סגירת מפעלי הנפט פגעה בהם פגיעה שאין לעמוד בה. הפרשנים והכלכלנים המערביים שניבאו שואה כלכלית וירידה לרמת־מחיה נמוכה ביותר לא ייחסו את מלוא החשיבות לעובדה כי אין כלכלתה של איראן מפותחת או בשלב של תכנון דומה לזה של המערב אשר חיסול מקור הכנסה כה חשוב היה הופך על פיו את משק המדינה.

איראן היתה מאז ומתמיד ארץ חקלאית המספקת את כל צרכיה במזון (מלבד תה וסוכר אשר היא מייבאה בעיקר מברית־המועצות) ותעשייתה לא היתה למעשה — לגבי רוב רובם של התושבים — אלא מעין מותרות, חוספת נעימה להכנסות המדינה.

לדורות הבאים, נפט. עוד דבר אופייני למצב באיראן: ראש ממשלתה, אשר לכאורה חייב לדאוג לפתרונות בעיות ארצו ולתגיש לתושבים מצע והצעות, להתוות לפניהם את קו הפעולה אשר ברצונו ליקוט בו אינו עושה כל דבר בכיוון זה. מוסאדק אינו מציע לעמו שום דרך לצאת מן הסכר הנוכחי.

לא פעם הכריז כי יעדיף להשאיר את הנפט טמון באדמה מאשר להסכים לחזרת האנגלים לאיראן. „אני אשמור אותה לדורות הבאים של איראנים

• תשלומי חברת הנפט האנגלו־איראנית עבור זכיונה. המקור הראשון במעלה: מטייע־פיין המהווים 55% מהכנסות המדינה.

ההמון הנסער, פקדו עליו לצאת את המקום. „הבית הזה מעל למריבות פוליטיות“, אמר להם המושל. „אסור לכם להכנס בכוח!“

אולם אנשי השבט לא הבינו דברי הגיון אלה. „באנו לראות שלא יתערב מישהו במהלך הבחירות. לא גלך ככאן.“ הם ענו.

לבסוף נאלץ המושל לאיים להשתמש בכוח, לבקש הגבורת צבא מקרמנשאה, עיר הבירה של האזור, אם לא יעזבו המתפרצים את הבית. מול האיים לא עמדו הלוחמים על דעתם, הם עזבו את הבית — כשעל חרביו תיהם מתנוססים ארבעה ראשים כרוטים, אשר דקות מעטות בלבד לפני כן היו שייכים למושל והידאן ושלו־שת עוזריו.

עז הקת, סיכמה. לא היה זה אלא אחד ממאורעות דומים רבים — כניצנים המבשרים את בוא האביב — שהודיעו כי איראן עסוקה בבחירות. אלא שניצני הבחי־רות באיראן היו פרחי דם שצצו על תלי אדמה טרייה של קברות ההרוגים משני המחנות העיקריים — שוללי כוסאדק והסניידו.

וכאילו על מנת להוסיף לרשימה חללי־הבחירות אורכות הבחירות באיראן למעלה משלושה חודשים. בעוד שהפתקים הראשונים נזרקו לקל־פיות בתחלת השנה, מחכים עדיין פקידי הממשלה בכהראן לקל־פיות האחרונות לסיכום התוצאות.

אולם אין, למעשה, כל ספק מה תהייה תוצאות הבחירות: בסיכום הקולות בטהראן השיגה החזית הלאומית של מוסאדק 11 מיומנות במג'ליס מתוך 12 שעמ' דו בבחירות. אך בתוך החזית הלאומית אין מוסאדק שליט יחיד. לצדו מזדקרת דמות שנייה, זו של איתא אללה אל־קשאני, המולה הקנאי, הגבוה והגאותן, בעל הזקן הארוך, אשר שנאתו לזרים הכופרים עילה אף על שנאת מוסאדק עצמו לאנגלים.

למרות השתייכות שניהם ל־אותה חזית לאומית והעובדה כי מוסאדק חייב את ביקומו במידה רבה לעזרת אל־קשאני וארגונו פדאיאן איסלאם בתקופת המה־מית שבאה אחר רצח עלי רומא־רא לפני שנה, אין שני השות־פים תמימי דעים בדרך כלל. ל־עומת המצע המשותף של התג' דור לאנגלים מפרידים ביניהם חי־לוקי דעות רבים, בעיקר על המ־קום אשר פדאיאן איסלאם צרי־כים לתפוס במדינה.

מוסאדק, שאינו זקוק יותר לארגון הטרוריסטי של פדאיאן מאחר שהוא נהנה עתה מתמיכת המשטרה והצבא, משתדל לחסל איתו, רואה בו כוח העלול לער־ער את שליטתו. וא עצר את מפקד הארגון הטרוריסטי, נאחאב ככאווי, ידימינו הצעיר של אל־קשאני, לפני 10 חודשים ועדיין מכרב לשחררו.

חומרתו של העינין נתגלתה ברבים כאשר שלף נער בן 16 יקדח וירה בחוסיין פאטמי, עוז־רו הראשי של מוסאדק, שעה ש־הלה נשא גאום הספד ליד קברו של מוחמד מסעוד, קודמו בת־קיד עורך העתון בכתאר, שנהרג לפני 5 שנים. המתנקש חבר פדאי־יאן איסלאם, ימסר את עצמו ל־

איראן

„הם יכירו לי מובה“

על הפקידים שנשלחו לפקח על הבחירות בנהידאן, הכפר שבאזור הגבול המזרחי עם אפגניסטאן, רבצה מר־עקה כבדה. זה למעלה מיממה שתושבי האזור הפגיוו והתפרעו, דקרו זה את זה, שרפו בתי יריבים ורגמו עוברים ושבים באבנים.

העינין שהתחיל בחשד אחד משני המועמדים למג'ליס, ראש שבט עשיר מן הסביבה, כי ועדת הבחירות היתה משוחדת לטובת יריבו, ראש שבט שכן, התפתח לקרב ממש בין שני השבטים. בתום יום של תגרות דמים שהסתכמו ב־50 הרוגים ולמעלה מ־200 כצועים, החליטו אנשי השבט החשדני לרדת העירה, ליטול את הפיקוח על הבחירות לידיהם, להבטיח בכך את נצחון מנהיגם. הם התאספו ברחבה שלפני בית המועצה המקומית, בו התאסנה ועדת הבחירות. בהגיע מספרם לכמה מאות, הסתערו אנשי ההרים בצווחות ויללות, התפרצו אל תוך הבית בנופם בסכינים, אקדחים וחרבות.

בפנים עמדו מושל העיר ושלושת חברי הועדה מול

לפחד, קרף מיקוח. נקודת משמר על הגבול האיראני עם רוסיה המתמשך על מאות קילומטרים של שטח הררי נוקשה אשר אין כל אפשרות לאיראנים לפקח עליו. בתחנות נודדות ועזובות כזאת בתמנה טמון קלף־מיקוח חזק של מוסאדק המגנו על פחד המערב בפני פלישה סובייטית לאיראן, שתסכן את כל המרחב.

נשק המיעוט: מצור. מרכז כל האינטליגנציה המדינית באיראן — המג'ליס, בית הנבחרים בן 136 הצירים. תמונה זו צולמה לפני קרוב לארבעה חודשים. מאז לא נתכנס המג'ליס מחמת הימנעות אנשי מוסאדק — המהווים בו מעוט — והמצור שהוטל עליו למנוע את כניסת אנשי האופוזיציה. עתה יחולל המצור: למוסאדק יש רוב.

לעומת פואד באשא אשר, למרות כל אנוכיותו, הנו קרוב ביותר לרעיונות הדמוקרטיה ואשר עלול לגבש סביבו את הגורמים המתקדמים של מצרים, שואף מור"סדה לעמוד באחד הימים בראש המוסלמים הצעירים ובריוני אחמד חוסיין**, שנאסר השבוע בעוון פגיעה בכבוד המלך.

אין כל בטחון. על אף הרחקת הוופד מן השלטון לא חדל להיות הגורם המכריע בזירה המצרית. אין כל ספק כי האנגלים יבכרו וייתורו רציניים במשא ומתן עם הוופד על הישגים נוחים במשא ומתן עם פארוק, הנהנה מתמיכת הסטייט דיפרטמנט האמריקאי. כי ידוע היטב לאנגלים שכל סידור אשר ייעשה עם הילאלי באשא יבוטל עליידי העם המצרי אשר אמונתו נתונה לוופד בלבד, ואשר יסרב להכיר בכל חוזה שאין חתימת אל-נחאס עליו.

בפני כוח זה של הוופד אין ספק כי פארוק יהסס. כי למרות שהוופד עלול לחשוב פעמיים לפני הכרותו על מהפכה ורפובליקה אין כל בטחון כי יעצור ידו של מתנקש בהיי המלך.

הק המחר: עזובה. אלפי ילדים עזובים שקיבלו טיפול ממשלתי במוסדות מיוחדים התפזרו לכל קצוות איראן מאז נאלצה הממשלה לסגור מוסדות אלה מחוסר תקציב. אולם אין איש מתחרש על גורלם: הם חלק ממחיר מדיניותו של מוסאדק למאבק באנגלים. והרי אינם, בסופו של דבר, אלא ילדים עזובים.

מלבד זאת הוא סומך על אחד הגורמים החזקים ביותר במצרים: יידידתו הטובה, זווז אל-נחאס. **אמונה נצחית.** מלחמתו במשמרת הזקנה הביאה לפואד נצחון מוחלט. הוא הצליח לשכנע את נחאס להדיח מן המפלגה את מקרם עבד באשא, קופטי שהפך לאיש החזק ביותר בוואפד, הגיע לתפקיד החשוב ביותר של בזכיר כללי של המפלגה והיה יועצו הנאמן ביותר של נחאס.

כאשר הודח (בשנת 1945), חיפש עבד באשא נקמה, הוציא לאור את הספר השחור המפורסם אשר בו גינה את השחיתות שהוכנסה למנגנון הוואפד והמשלה עליידי יושפחת הגברת נחאס, ובראש וראשונה עליידי סרג אל-דין.

בספר זה האשים עבד את מנהיגי הוואפד בצבירת הון עצום על חשבון המדינה, בין השאר האשים את סרג אל-דין במתן רשיונות יצוא סוכר לאנשי משפחתו בכמויות שגרמו למחסור חמור במצרך זה. אולם כאשר קרא פואד את הספר היתה תגובתו אופינית: "האומה מעולם לא תאמין להאשמות של נוצרי! אמונתו בוואפד היא נצחית!"

ובזאת צדק. בפחות מעשר שנים הגשים פו'ד באשא את חלומו: להיות אדון מפלגתו. למעשה אין נחאס באשא אלא בובה בידו; זקן (76), חולה ועייף, סומך יורשו של זגלול לחלוטין על פואד סרג אל-דין עד כי דבריו הפכו חוק בקרב המפלגה. **בן השייך.** מעברה השני של המחציה ניצבים היום מול שליס הוואפד: המלך פארוק, ולידו חאפו עפיי באשא, ראש הלש"כ המלכותי שהיה שגריר מצ'רים בלונדון, והשונא שונא עיר'רת כל הקשור עם הוואפד. אולם האיש הקובע במחנה המלך הוא למעשה אחמד מורסדה אל-מרא'גי, מי שתפס את מקומו של פואד סרג אל-דין כשר הפנים בממשלתו של נגיב אל-הילאלי. מורסדה הוא בנו של שייך מוסטפה אל-מראג'י המנוח, מי שהיה ראש האוניברסיטה הדתית אל-אזהר ואשר בזמנו היה בעל השפעה כה גדול שכונה: שייך רספוטין*.

בין שניים אלה — ידידה של זווז ובנו של שייך רספוטין — מתנהלת המלחמה על השלטון במצרים.

* נזיר רוסי בעל השפעה בלתי מוגבלת על אלכסנדרה פיאודורובנה, אשת ניקוליי, הצאר הרוסי האחרון, שהורעל, נורה והולך לנהר ע"י משנאיו. ** אחמד חוסיין היה מפקד החולצות הירוקות, ארגון פא'שיסטי שנלחם בורים וביהודים, שיגר יחידות לוחמים לחזית ה'נגב עם פרוץ מלחמת 1948. הוא פגש בהזדמנויות רבות את היס'לר ומוטוליני, אולם לאחר מלח'מת העולם השנייה הכריז על עצמו כסוציאליסט, הצליח לא'סוף סביבו כמה אלפי צעירים שנלטו חלק גדול מאורעות השבת השחורה של קהיר. לפני מלחמת העצמאות נפגש, בכל זאת, עם יהודים בארצות-הברית שקיוו לשיתוף פעולה מצדו.

שיהיו מסוגלים להוציאו בעצמם ולהפיק את כל התועלת לבדם, הוא הכריז. "הם יכירו לי טובה!"

אולם קיימים גורמים להם אין הדורות האיראניים הבאים בעלי חשיבות כה רבה. מעצמות המערב מעוניינות בנפט האיראני עתה — או לכל הפחות מעוניינות להבטיח כי לא יפול לידי הרוסים. וזהו הקלף החזק של מוסאדק נגד המערב — סכנת פלישה סובייטית אשר מוסאדק נתן להבין כי יבכרה על שוב האנגלים.

ועל קלף זה סומך מוסאדק שיוכל להמשיך בשלטון, לנהוג כלפי ארצו כנהוג אב טוב-לב, אך עיקש, כלפי בניו. ואילו העובדה כי עם 17 מיליון נפשות קשה לנהוג כעם משפחה קטנה, ובסופו של דבר חייבות שאיפות המיליונים לפוצץ את המסגרת הפטריארכאלית, אינה כלל חשובה בעיניו. רק הוא, מוסאדק, יודע מה טוב לאיראן ורק הוא יחליט מה עליה לעשות. כך לפחות החליט מוסאדק.

מצרים

חפש את האשה!

מעצר הבית שהוטל השבוע על פואד סרג אל-דין באשא, שר הפנים בממשלת נחאס לשעבר, אינו סתם מאורע אלא תמרור העלול להפוך נקודת המפנה לא רק של ענייני מצרים כי אם גם בסבך המרחבי. על המתרחש מאחורי המסך המצרי ואשר הביא להתפתחויות האחרונות מוסר צבי שש, סופר העולם הזה:

לפני 18 שנה נשא מוסטפה אל נחאס באשא, שכבר אז הספיק להיות ראש ממשלה, לאשה עלמה עגלגלה וחייכנית בשם יונאב אשר היתה ידועה בפי חברה כזו. איחוד זה לא הוליד שום ילד, הוא הוליד לעומת זאת כוכב בשמי המדיניות המצרית. פואד סרג אל-דין. פואד, בניגוד למה שנכתב

ראה וניצח

וסאדק. המנ' ת את הפת'ל מעול הזרים, אנגלים אחת פט של איראן וכך מציידי'ם האיראנים את הא' ריה הברי'ט' לאחר התנגשותו עם מוסאדק. שלילת הנפט הא' ראני המ'טה טליו רזון ואילו ג'י' רושו המחפיר ז'כה אותו בצלקות

ותונות הישראלית, אינו אחיה של מרת נחאס אלא ידידה הטוב, במין רות אשר איז מושגי האתיקה המשפחתית במצרים רואים בעין יפה, ידות שהפכה מרכז הרכילות של החברה המצרית. **"אני לא פוחד!"** כאשר, כעבור זמן קצר אחר נשואיו, הרכיב אל' ואס ממשלה חדשה, נתמנה פואד סרג אל-דין כשר החקלאות, הודות להשפעת ברת יונאב. בלעדי השפעה זו אין כל ספק כי פואד לא היה מגיע לשלבי צדיניות הגבוהה במהירות כה רבה. באותה תקופה לא הכירו כמעט איש בין אנשי המפלגה וכל שכן מנהיגי המפלגה. זוכרני היטב כי כאשר נתמנה פואד לשר השתמשו רוב עותני מצרים ויכרה הצרפתית הידועה: שרשה לה פאס (חפש את האשה!). כעורך-משנה של עתון הוופד בשפה הצרפתית, להפאסר, וכמנהל יחסי יבור של מפלגה זו היה עלי לפגוש את הכוכב החדש. פגישתנו הראשונה קיימה בבית אל-אומה, ביתה של אלמנת סעד זגלול באשא, מיסד הוואפד, ויתה דמות אגדית במצרים.

מוצק, בוטח בעצמו, בקול נמוך ורך, שח לי סרג אל-דין: עתונך הוא זו השופרות החשובים ביותר של המפלגה. ידוע לי כי מדינאים זרים ראים אותו על מנת לגלות בו את הנעשה מאחורי מסך המפלגה, כדי בין את מדיניותה. לכן אשוחח אתך בכנות: "היום הריני חדש ושר ממדרגה שנייה בלבד. אבל אני צעיר, שאפני ונא את האנגלים. שלושה גורמים אלה יעזרו לי בעליית לשורה הראשונה המפלגה. אני יודע כי לפני מלחמה אכזרית במשמרת הזקנה. אני לא חד! אלהם בן עד חרמה כי עבר זמנה. שים לב, לפניך עומד אדונה יחיד של הוופד ולכן גם של ארץ זו."

הדבר נשמע כמתרברב וחסר כל צניעות. ואכן, נכון הוא, כי רחוק פואד ג אל-דין מלהיות איש צנוע, הוא מאמין בכוכבו ואינו נבהל ממכשולים.

(המשך מעמוד 7)

אחד כשליד דלת המחלקה הועמדה משמרת שוטרים קבועה. שולשה שוטרים התחלפו במשמרות משך כל היממה. אם כי המשמרת הבלתי רגילה עוררה את סקרנות 160 החולים הנמצאים במחלקה, התרכזה השומת לב ה שוטרים רק בחולה אחד בלבד, בחור תמיר וגאה, בעל שערות בהירות ועיניים כחולות ששמו מקסים טרויט.

הבחור בעל ההופעה הגאה כבר גרם כאב ראש רב למפקדת המשמרת. לפני שנתיים בערך סחב במעל עסקים אמריקאי את 3 מזוודותיו והשאירו רק בחליפה אחת ועם דרכונו האמריקאי. במזוודות נמצאו 35 אלף דולר במזומנים וחפצים יקר-ערך בשווי של 25 אלף דולר, המשמרת הועמדה על רגליה ומקסים טרויט הודיע כ"מקס" נעצר. מקס לא הספיק לכיף על חשבון שללו. כל השלל הוחזר לבעליו פרט למזכרות אחדות, שמקס הספיק להקפיד.

אחר משפט ומאסר עזב מקס את בית הסוהר. אולם החופש לא ארך זמן רב. משמרת רמת-גן, שהודאגה מריבוי הגניבות וההתפר- צויות בעיר הגנים אסרה את מקס באשמת בצע גניבות והבחור המקסים נמצא שוב מאחורי כתיב בית-הסוהר.

אולם מקס החליט לא להופיע יותר לפני כס המשפט ויהי מה. פעם אחת שרט את עצמו בזכוכית והמשפט נדחה. בפעם השנייה, ערב משפטו, בלע את כל הכפיות, שמונה במספר, שהוגשו לאסירים עם ארוחת הבוקר, בתוספת של חצי לירה בכסף קטן ושני תר- מילי כדורים. מקס הועבר לבית-החולים, ה קיבה נפתחה באומלול של המנתח הראשי, שמונה הכפיות וכמה מטבעות הוצאו מהקיבה. כשהפצע הגליד, הוחזר החולה לבית-הסוהר, יפו.

מועד המשפט החדש התקרב ומקס חיפש כפיות לשוא. כבר השגיתו עליו בשבע עיניים. אולם במוחו נקרה ההחלטה העקשנית — לא להופיע לפני השופטים. בבית השימוש נזבק מבטו בשרשרת המוזהמת של מיכל המים. זינוק אחד ותלישה חזקה והשרשרת עם כף הברזל המחוברת לה נמצאה בקיבתו של מקס ששב לבית החולים. הרופאים ספקו כפיים: "שוב האומלל הזה!" שעה שאלפי חולים מחכים לאישפוז צריכים להפריש מטה בשביל המתאבד המקורי הזה. אולם המצפון הרפואי גבר ומקס נותח שנית. השרשרת הוצאה מקיבתו של המסכן שהצטמקה בינתים לממדים שימצעו ממנו, כנראה, אפשרות לח- זור על נסיונו.

פנעים

עינו של נהג

צלילי האחרונים של סגנו מתקתק הדהדו בחלל האולם כרגע שנהג המוניט דן שטיפלר הציץ באטום בר הזעזעו שבצפון תל-אביב. קריאה טלפונית הביאה אותו ואת מכונתו לבר ומזמינו האלמוני ביקשו לחכות דקות מספר. דן יצא לרחוב, להיות ליד מוניתו. אותו רגע הבחין בחבורה עליזה שהסתערה על מכונתו ועשתה בה שמות. דן התקרב חפז- זות, גילה שחבר בריונים הסתור במוניתו ואינו מגלה כל סימנים שברצונו לעזוב את המושבים המרופדים.

בקבוק זכוכית. תחילת ביקש דן ש- ניחו למוניתו אך מתוכה השיב לו צחוק היס- טרי בלבד. שלווה קללות עסיסיות. הנגד בעל הגוף היה אובד עצות, כי לא רצה להסתבך בקטטה עם בריונים שיכורים.

לאחר שחזר על בקשתו בשנייה, נודקרה יד מתוך המכונת, אחזה במעילו של דן, משכה את ראשו לתוכה כשיד חרוצה שנייה סוגרת את הדלת על צווארו. דן החל מכה על ימין ועל שמאל כשגניחות בוקעות מתוך המכונת. אולם בעיטה בחזהו הטילה אותו על המדרכה ומיד קפצו פולשי המכונת מתו- כה, התנפלו עליו בטרם התאושש והכווהו מכות נמרצות.

בעוד המתקפים מתפורים מפחד אורחי אטום בר שהחלו מתאספים סביבם הודיעו אחד הבריונים בבקבוק זכוכית, ניפצו על ראשו של דן שעניו חשכו כשדם ניגר על פניו ועל בגדיו.

עין זכוכית. דן שטיפלר התעורר בבית- חולים כשבראשו עין אחת בלבד. עינו השנייה נעקרה באותה מכה איומה שהנחית לו אחרון הבריונים. מאותו לילה היו ניתוחים רבים וטיפולי רפואה שונים מנת חלקו של דן עד הגיעו לשלב האחרון — עין זכוכית תאמת צבע לעינו הבריה.

אולם יד המשמרת השיגה שניים מהבריונים שזוהו על-ידי דן למרות עינו האחת, ובהגיע זמנו סנקביץ ואליהו דהן (הנאשם בניפוח הבקבוק), לפני שופט השלום ד"ר יצחק אבי

גרעין עמית

בשבת 29.3 יתקיים ערב חב- רתי במרכז החקלאי אלנבי 126. כל החברים הרוצים להצטרף וכמו כן החברים החדשים מוז- מנים. כל שבת בשעה 6.00 וב- יום שני בשעה 7.00 פגישת חברי הגרעין בלבד. חברים חד- שים המעוניינים להצטרף יפנו למזכירות הגרעין במקום הנ"ל בשבת בשעה 5.00 וביום שני בשעה 6.00 דאר הגרעין: גר- עין "עמית" שטנד 15 ת"א.

מדו אנגלית היטב
בהדרכת מורים מדופלמים מאנגליה
 בבית הספר לשפות, "קדימה" רח. בן-יהודה 74, תל-אביב
 ביום א', ב' (30, 31 למרץ) תסתיים ההרשמה לקורסים החדשים למתחילים, מתקדמים ולמשתתפים שיפתחו ב-1 לאפריל.
 פרטים והרשמה: משעה 9 עד 12 בצהריים, מ-7 עד 7 בערב

יום חמישי 3 אפריל, אהלישם" ת"א 8.30 בערב
לכבוד הסגל הדיפלומטי
קונצרט פתיחה גלה
 של זוג הפנתרנים הנודע
לובושין ו'נמנוף
 כרטיסים: "רדיו אוניון", רחוב דיונוגוף 176; "כנף", רחוב אלנבי 83; "ארמון", רחוב הם 4.
 אימפרסריו: ה. ה. רוברט

שנעץ את סיבת אסונה של "אופיר" בעברו המקצועי של שטמפר: "אילו שטמפר לא היה מתקבל כקצין ראשון על עתיד ייתכן וחברינו עוד היו חיים היום!"

אולם מאחורי המשפט עומדת בעייה עמוקה יותר: אפשרות קיומו של קואופרטיב ימי בו עלול לראות עצמו כל חבר צוות, למעשה, רשאי לתת פקודות לחבר-החובל שכיר, אף כי לפי התקנון רב-החובל הוא האחראי היחיד לשלום האנייה וצוותה בים.

הארץ

בימי מלחמת העולם הראשונה... ישוב בחפירה אחת חייל בריטי וחיל צרפתי (הארץ).

אריה סורקיס, תל-אביב קיבוץ גלילות, שלב א'.

חובל אברמסקי ורב-חובל זאב-הים) שיש מקום להעמיד את אנוש שטמפר לדין בעוון "רשלנות במילוי תפקיד שגרמה למותם של ששה אנשים" (שלושת הישראלים ושלושה אנשי צוות זרים).

רושם מצויין. שטמפר ששרת כרב-חובל בחיל-הים וקצין ראשון של א/ק עתיד-טרם עלתה על שרטון ב-1949, התייצב חדשים מספר לפני טביעת מסדה לפני שלמה הדרי ביקש להתקבל כחבר באגודה הימית אופיר שהיתה הקואופרטיב הימי הראשון מתנצל הדרי: "הוא עשה על רושם מצויין... והמכונאי השלישי של עתיד-טרם סיפר לי, לאחר מכן, כי עתיד-עלמה על השרטון שעה ש-שטמפר היה על משמרתו, טרם היה חבר האגודה."

לשטמפר היתה תעודה פנאמית של קצין

מרצעים במזרונים רחבי-ממדים. בראש הק"בוצה שעסקה בתעשיית המזרונים שסיפקו נוחיות לילה לכל שוכני בית-הסוהר, עמד צעיר שחרחר שמקצועיותו לא העידה על מעשיו בעבר: התפרצויות לדירות וגניבות רבות, שהאחרונה בהן זיכתה אותו בשנה וחצי מאסר.

האסיר האחר, בן 39, בעל לאשה ואב לשני ילדים, שנשפט לשנת מאסר כאשר נתפס בהובלת בשר שחור, לאחר שהחליט שמקצועו המקורי (ספר) אינו מכניס דיו, חזר בין כחלי בית-הסוהר למקצוע הספרות.

לפני שבועות מספר עוד הועסק ספר קבוע בן-חורף, ארבעה ימים בשבוע, בשכר 80 לירות לחודש, כדי לספר את האסירים. היום מגלה ומספר הספר-האסיר 140 רא"ש (ולחיים) ליום עבודה. אומר הספר:

גל לא לקח זה זמן רב להעביר את משפטם של הנאשמים בגרימת חבלה גופנית חמורה לגנה, שעמד בעשרות קרבות מלחמת העצמ"א, אות, אך הפך בעל-מלך על-ידי בריונים אור-חיים, לבית המשפט המחוזי, שיחמיר בדינם, לכשימצאם אשמים.

בתי-סוהר תקווה ואחורי הסודים

בין הכתלים הדהים בני 150 השנים של בית-הסוהר יפו הדהו השבוע קולות אסירי רים וסוהרים משולבים בשאון פטישים וזמ"זום משורים, כי נפתח פרק חדש בדבריימי-בתי-סוהר בארץ: 200 מתוך 400 אסירי יפו התערו בחיי עבודה, על מרפסת משרדו עמד מנהל בית-הסוהר,

התערותם של אסירי בית-הסוהר, יפו, בחיי עבודה: תעשיית-מזרונים, שקיקי-נר ותגזחת 140 ראשים X 300 ימי עבודה

מוסיקה

התאהבות בעמק יזרעאל

המחבר הרוסי הגדול פיטר איליץ צ'ייקובסקי שימש משך 11 שנים כפקיד משרד המשפטים הרוסי, חיבר אותו זמן את טובות יצירותיו. דוגמה זאת מצאה חן גם בעיני המחבר (והצליסט) הישראלי משה רפפורט שסבר כי מה שטוב לגדולים טוב גם לו, הוכיח זאת כאשר הצליח, הודות לפרנסתו הבטוחה כפקיד האוצר משך שלוש השנים האחרונות, לסיים את הקונצרטו לצילון עם תזמורת שנגון לראשונה על-ידי קול ישראל.

רפפורט נמוך-הקומה והמושקף, המת-קרב לגיל 50 והשפך לפני שנה אחת סבא (לדן, בן קצין צה"ל) התחיל עוסק במוסיקה בגיל 8. ערך את קונצרט הבכורה שלו בן 9 (כצליסט) יצא כעבור חמש שנים ליוגו, בירת אוסטריה, השתלם באקדמית המוסיקה שלה משך שלוש שנים.

המנגן (כינור וצילון) והמחבר, לא הסתפק, כראוי לבן משפחה מוסיקאית (בן-דודו, מ"כאל טאובה המנצח; אחד מדודיו — הכנר שלמה טאובה) בהישגיו הלימודיים, הופיע לפני 25 בתחנת השידור של העיר הפולנית קאטוביץ (שבאופיירה שלה שימש כצליסט ראשון) עם חיבור רביעיית מיתרים רבי-הצלחה.

השבוע יתאספו ידידיו, יחוגו עמו את יובל ה-25 לצירתו המוסיקאית, שאינה מוגבלת לקונצרטו של צילון ומוסיקה קאמרית בלבד. כי כאשר עלה משה רפפורט ארצה לפני 19 שנה והפך חבר תזמורת האידוד סימפוני-פילהרמוניה (ששכבה, בינתיים, חיים), התאהב בעמק יזרעאל אהבה שהולידה שתי מגנינות, אדם כי ימות בעמק יזרעאל ומפורסמת ביותר, העמק הוא חלום. שה עמידו את המחבר הצליסט בשורה הראשונה של מחברי שירי העם הארצישראלים. אחר שהעמק הוא חלום וזה בפרס אמריקאי והמלחין עצמו שהיה חבר משק רמת הכובש הפך איש חרבות כחבר רביעיית הי-קיבוץ ותזמורתו בגבעת-ברנר, מצא גם את מקומו כצליסט הראשון באופיירה.

אולם בכך אין מחבר מגנינת ירושלים (המשמשת כאות השידור של קול ישראל) מסתפק ביובלו ה-25, ועוד רבות התכניות לפניו, ואפשר לסכמן בשתי מלים: חיבור ויצירה.

ראשון (אמר יורדיים אחד: "תעודה פנאמית קונים בשתי לירות או בשלושה דולר!") והוא יצא לאיטליה על-מנת להצטרף לצוות מסדה.

למרות התנגדותו ההתחלתית של קברניט האנייה (שכיר הני), הורה שטמפר (עפ"י עדות הקברניט) להעמיס מטען יתר של עצים על מסדה, אף הורה לרכוש כמות עצים על סיפון האנייה. אך התרחקה מסדה מהחוף (12 מיליון) החלה טובעת. כאשר הוריד שטמפר סירה שנייה, סירת עבודה, לרכוב בה את טרופי הספינה שלא מצאו מקום בסירת ההצלה היחידה לא חיכה להבאת ה"משוטים, התרחק עם שבעת נוסעיה לעבר החוף. מהשמונה ניצלו שניים בלבד, שטמפר והדרום-אפריקאי צירלי ברנמן.

ברנמן, שחזר לדרום אפריקה, הודיע כי מכתב: נפילתי למים עקב תנודות הסירה. נוסחו של שטמפר: קפצתי למים (הרא"ש שון) משום שרציתי להקל על הסירה הטובעת.

בעייה עמוקה. השבוע, שנתיים לאחר מכן, ניסה שטמפר בעזרת עורך-הדין אהרן חוטר-ישי (מי שהיה ראש השירות המשפטי של צה"ל) לנקות את שמו מההאשמות העלות לות מלבד הריסת קריירתו הימית, להושיבו בכלא. מטרה נוספת: קבלת תעודת הקצינות שלו שגשלה משטמפר על-ידי משרד התחבורה אחר מסקנות ועדת החקירה.

מוכירי אופיר, שלמה הדרי, עד התביעה הראשונה, דחה את סברת הסניגור כאילו מנהל המשק של מסדה (שנספה באסון) היה צריך להיות אחראי לכמות וצורת הטענת המטען. אחר יצא ב"אחנה משקר" נגד טענת חוטר-ישי כאילו מעל מנהל משק אחר של מסדה בכספי האגודה, למרות היותו חבר בקואופרטיב, הכחיש כל רמז לשחיתות בקר אופרטיב הימי.

משנדה המשפט ונקבע שהעד הבא יהיה המכונאי השני אורי פרוסקאר שמצא את גופתו של אחד הנספים לאחר שהגלים סחפה אל החוף, יצאו הימאים שבאו לחוות במשפט למסדרון, הקשיבו ל"אילו" מפיו של הדרי

* פרשת טביעתה של "מסדה" היתה הסיפור התמונאי הראשון שובע ע"י המערכת הנוכחית של העולם הזה (ופורטס בגליון 651). חקירת העולם הזה, שעל-דרכה בשעתה תגרות רחוב בחיפה, שעה שאנשי הצוות התנגדו לה משוטטבר להם שהיא העלתה פרטים אשר רמזו על העובדות שנתגלו לאחר-מכן בחקירה: רה: ההטענה הבת-ינאונה של האנייה שגרמה, כנראה, לתאונה.

"לוא היתה לי כל כך הרבה עבודה כשהייתי בחוף, לא הייתי מגיע הנה!"

בחדר נמוך-קומה ששימש קודם חדר-מקלחת עסקו שלושה זוגות אסירים בתיקון נעליים ישנות ובתפירת חדשות, תחת הדרכתו של סוהר-סנדלר מקצועי. סיסמתם: מכל שלושה זוגות נעליים ישנות, זוג חדש אחד. בפינות אחרות עסקו אסירים וסוהרים בהקמתה של נגריה, בשכלולה של מכבסה. **פשרה זמנית.** כך הפך בית-הסוהר ל"משק הנושא את עצמו והמכניס לקופת האוצר כספים תמורת עבודת הקבלנות של אסירי ריו, המבוצעות לפי הזמנות ספקים בניי חורין.

אולם תקנה מנדטורית מיושנת מטילה על קיומו של המפעל. התקנה אוסרת תשלום כסף לאסירים תמורת עבודתם ומתירה הע"קה הדרעמית של לירה אחת בלבד לאסיר המשתחרר (בתנאי שהתנגדותו היתה טובה). בינתיים מצא מנהל בית-הסוהר, שמואל יוגב, פשרה זמנית: מלבד תשלומי השכר המועברים על-ידי הספקים במלואם לאוצר מספקים הספקים הענקות קבועות, כממתן קטן, פירות וספרים, לאסירים.

משנוכח יוגב לדעת שהענקות במזכרים אינן מספקות את טעמם השונה של האסירי רים השונים, השיג את הסכמתו של האוצר לקבלת תוספת של כסף מזומן בו הוא רוכש מזכרים לפי טעמם ורצונם של האסירים. בינתיים הצטברו סכומים ניכרים בקופת האוצר לזכותו של בית-הסוהר ויוגב שאף לשחררם לשיפור תנאי החיים במכלתו. אך משרתו העיקרית נשארה ביטול התקנה ה"אוסרת קבלת שכר לאסיר תמורת עבודתו. אמר יוגב: "תקנה איננה חוק, אותה יכול גם שר (המשטרה) לשנות."

הים

מי נותן פקודות

"זו היתה אהבה ממבט ראשון, אך הנישור אין לא הצליחו", פסק שלמה הדרי, מזכיר האגודה הימית אופיר. החתן, קצין ראשון אנוש שטמפר, 27, בהיר שער ותכול-עיונים, בעל מבנה ביוני והופעה ביישנית במקצת, איבד את שלוותו הרגילה, העיף מבט על-פני אולם בית-הדין, פגש במבטי הוריהם של שלושת אנשי צוות מסדה עליהם היה אחראי שעה שניספו באסון טביעת מסדה לפני שני תיים (העולם הזה 551) * הסיבה לאי-השקט: לפי עדות הניצולים ודו"ח רב-חובל האנייה לאדמירלות האיתלקית הסיקה ועדת חקירה מטעם משרד התחבורה (בראשותם של רבי

שמואל יוגב, השקיף על-פני המסדרונות ה"צרים שימו לכוורות דבורים עסקות, ספק ידיו בקורת רות. אותה שעה התרוצץ בחדר האסירים צעיר צנום ומשופם, עוזר-הכלאי חיים צחר, דירבן את האסירים וסוהרים כי עבודתם.

משהחל חיים צחר משמש סגנו של יוגב, לפני ששה שבועות, הוכיח שמה שחסר ל"יוגב, שותפו הרעיוני של רם סלומון, ראש שירותי בתי-הסוהר המתפטר, במאבקו לשיי נוי תנאי בתי-הסוהר (העולם הזה 751), הוא אדם שיבצע את ההשקפות החדשות.

ליווי מוסיקאי. אחר הצגת הבכורה של להקת בית-הסוהר (העולם הזה 742), ניצב לפני יוגב בעל בית-חרושת לשרשרות ומסגרות חבלים חשמליים, שהושפע ע"י ההגנה, הציע לספק חומרי גלם לאסירים ולהעסיקם תמורת התשלום המשתלם לפוע"לים בני-חורין.

התוצאה היתה: תחרות תפוקה בין 22 נשים-אסירות לאסירים הצעירים (מגיל 18 ומטה), בה ניצחו הצעירים. הנסיון הפית תקוה בלב האסירים שציפו לעבודה בריאה ויצרנית במקום ניוון הכלא.

הצעה שנייה, הקמת בית-מלאכה לשקיקי נייר מפסולת עתונות, נתקבלה בהתלהבות. לביצוע ההצעה הורכבה חוליית אסירות ש"קבעה את מקום עבודתה בתוך מרתף משופץ ומאוורר כשהנהלת בית-הסוהר באה לעזרתה בהעבירה רמקולים למרתף, בעזרתם נהגו האסירות-העובדות מליוני מוסיקאי בשעת עבודתן.

צילה צביקלר, 32, נתמנתה לאחראית ל"חרושת השקיקים. היא יצאה בכך, כפי שה"עידות חברותיה, מדכאן אישי כבד בו היתה נתונה. צילה נתגרשה מבעלה, כיוון שנשאה מבלי שיתגרש מאשתו הראשונה, המיתה את ילדה בשפיכת מיליון, אחר שלא הצ"ליחה לקבל את האפוסטרופות עליו.

משהבריאה צילה מתוצאת הרעלה, ילידת נסיון התאבדות אחר רצח בנה, הובאה לדין, נשפטת לעשר שנות מאסר עבור רצח ילדה בן השנתיים.

משך שלוש השנים הבאות הפכה צילה של עצמות ורק החדוש, בקבלה את תפקיד האחראית לעבודת האסירות (בזכות התנהגותה המופתית), החלה מתעודדת. התוצאה הראשונה: יחד עם עוזר הכלאי חיים צחר חיברה כתב בשפת תניית לנשיא המדינה. **140 ראשים ליום.** בפניה אחרת של בית-הסוהר נתקבצו ששה אסירים תחת סכי כד, ליד ערמת עשביים ירקקים, נעצו

מלחמה ושלוש

האם תסכנו את עתידכם?

בה בשעה שהעדרו של אייך מארצות הברית מדאג כל כך את ידידיו הרוצים להובילו אל הבית הלבן, מפני שאיש אינו מתלהב להצביע בעד מועמד שאין הוא מכיר את דעותיו, נגשו כמה מקרובי הגנרל לפרסם ספר על דבריו ואמרותיו הבלתי־רשמיים ב־הזמנויות שונות, כדי לספק מעיין אוסף בלתי־רשמי של השקפותיו. הקטע המעניין ביותר בספר זה, שטרם פורסם, הוא זה בו הבעה הגנרל את דעותיו לכמה אנשים שביקרוהו במפקדתו, על סיכויי השלום בעורלם.

בדומיה עוינת. אמר מצביא צבאות אירופה: תארו לעצמכם שאתם ותריסר ידידיכם מההים את הפוליטביוור בקרמלין. בידיכם כל ההחלטות של מלחמה ושלוש ל־עמי הסובייטים. שלטונכם בבית מובטח, בת־חומי רוסיה אין איום שעליכם לחשוש מפניו, אין קבוצה היכולה לגזול מכם את כבודכם, את דירות הלוקסוס שלכם, את מכונניותכם ומטוסיכם, את צבא משרתיכם. משך השנים האחרונות כבשתם, מחוץ לגבולות רוסיה, אימפריה תעשייתית וחקלאית אשר קלטתה המחולטת תחזק אתכם בבית ובחוץ ותגדיל עוד יותר את עושרכם. אולם אחיותכם שם אינה בטוחה: מיליונים בפולין, בגרמניה המזרחית ובשאר הארצות מקבלים את של־טונכם בדומיה עוינת. ממתניהם להודמנות הראשונה שיוכלו להתנפל ביאושם עליכם ועל תומכיהם.

במצב זה, האם תסכנו את עמדתכם ואת עתידכם נגד הצבאות, הציים וחילות האויר של בנות־הברית, אשר גודלם הנוכחי אינו אלא רמז דק לעוצמה העצומה שיוכלו לגייס סה אם יותקפו על ידכם? דומני שאוכל לענות על השאלה במקומכם.

כי מובן מאליו שבמצב כזה תהססו לקבל את החלטת המלחמה הגורלית. אתם תוכלו לקוות שצבאותיכם יחצו את האלבה ויגיעו עד לרהיין. אולם התעלה (האטלנטיק) ומפרץ ביסקיי יהיו מעבר למגע ידיכם.

ממשיך הגנרל מחומש הכוכבים בתיאורו: צבאותיכם יעצרו לפני חומת בנות־הברית, יחידות מארצות הגירורים תתמרדנה ותע־רקנה, דרכי האספקה והקשר יושמדו על־ידי התקפות אויר, עריכם תנופצנה והים תשחור עלול להיות אגם של בנות־הברית.

ביערות ובביצות של פולין יתקבצו הפטר־ריסטים, יקבלו מן האויר נשק ומנהיגים מוצנחים, יהיו מסוגלים ונלהבים לטהר את ארצם מכל דבר רוסי, הבלטים, הצ'כים, ה־הונגרים יקמו כוחות גרילה להטרידם. אי־השקט בבית יגדל, ובכל יום יקטן כוחכם והפרסטיג' שלכם. באור זה, כשעומד מול־כם קו נוקשה של בנות־הברית, לפניכם וב־אגפיהם, אתם, או הרוסים במקומכם, תהססו לצאת למלחמה בכונה תחילה.

קוריאה

בגלגלי העגלה. יתר

קבוצה של קציני מודיעין שישבו במפקדה האמריקאית בטוקיו, רכזו על מכשירי רדיו ומאזינים לשידורים סיניים, כדי לשחוט מהם עובדות צבאיות, החלו פתאום רושמים בק־דחתנות, מעבירים את דבריהם בחפזן ל־

מאתי רידג'ווי. התוכן: רדיו פקינג הודיע שצבא או־ם פתח במלחמת חיידקים. תחילה התיחסו קציני או־ם לשידור בול־זול, חשבוהו לשידור תעמולה רגיל. אולם כעבור כמה ימים קם יעקב מליק, הנציג הסובייטי, בועדה לפירוק הנשק של או־ם וחזר על ההאשמה הרשמית: מטוסים אמ־ריקאים השליכו עכברים נגועים לא רק מעל לקווי הצבא הקומוניסטי, אלא גם מעל לערי סין הצפונית.

ההגבה האמריקאית היתה מהירה. "האש־מה פנטסטית ומחפירה!" צעקו כקידים אמריקאים, ואילו דין אצ'יסון הומיין את ה־

לאויב, לתקוע יתר נוסף בגלגלי העגלה של שביתת הנשק. רוב קציני או־ם מאמינים עתה שהסינים לא התכוונו מעולם לכרות שביתת נשק אמיתית (ראה קריסטורה). רצו רק בהפוגה ממושכת שתאפשר להם לקבץ מאחורי חזיתם כוח תוקפני עצום. אולם נשמעו גם דעות ציניות יותר. ידוע שכל הצבאות הגדולים בעולם מתזיקים מעב־דוח למלחמת חיידקים, וגם של מלחמת גזים, כדי להיות מוכנים במקרה הצורך למעשי תגמול. טענו הסינים: האמריקאים רוצים פשוט לעשות נסיון, לבדוק את כושר הפני־עה של נשק זה.

טאסולה פאטרקוניאורגי וקוסטה קפאדוניים רומיאו ויוליה בהרים נידחים

יוון

שיחת רעים. גרידא

מה היה קורה לוא היה מגיע לארץ שיג אמריקאי רשמי, ובמקום להקדיש את ביקורו הראשון לחיים וייצמן ולדוד בן־גוריון היה מקבל לראיון תחילה את מנחם בגין? מקרה דומה קרה, ובלי ספק לא במקרה, כשביקר החודש הגנרל איינוואר ביוון. יוון שייכת לאמנה האטלנטית, וצבאה כפוף לפ־דודתו של המצביא האטלנטי הראשי: אייך. אולם כשירר אייך בבית־מלון מהודר באתונה והוזמן לארוחת ערב חגיגית בארמונו של המלך סאול, גרם לסנסציה עצומה כאשר קיבל לראיון את המרשל אלכסנדר פאפגוס, מצביא הצבא היווני במלחמה האנטי־קומו־ניסטית שהפך אויב בנפש למלך, התפטר מתפקידו הצבאי והקים מפלגה ימנית קיצו־

צלב האדום הבינלאומי לערוך חקירה. **הכיצים נעלמו.** אולם אותה שעה הגיעו ידיעות לשרות המודיעין האמריקאי שמגפה גדולה מתפשטת באמת בצפון קורי־אה, חודרת לאורך מסילות־הברזל לתוך סין. אף כי לא הצליחו לברר בדיוק מהי המחלה, הניחו שהמדובר בטיפוס המעיים. מחלה ה־מתפשטת בנקל, באמצעות כנים, במקום בו מרוכזים אנשים רבים, כמו בצבא קוריאה הצפונית וסין העממית. אותו מקור הודיע גם שבשווקים של פקינג נעלמו לפתע הב־צים. הנסיוב לחיסון מפני המחלה מיוצר מביצים.

סברת הצבא האמריקאי: קיימת באמת מגפה של טיפוס בסין הצפונית, דבר העלול להוריד במידה ניכרת את הכושר הקרבי של צבא הצפון. כדי לגולל מעצמם את האשמה, מטילה המפקדה הצפונית את כל העניין על האמריקאים כדי להגביר את שנאת חייליהם

נית, החזקה ביותר במדינה (העולם הזה 736).

לא עלה על דעתו של איש שאייך פעל במקרה. הממשלה, קואליציה אשר בראשה עומד הגנרל פלסטיראס, חדלה מזמן למצוא חן בעיני האמריקאים, שהזרימו למדינה ב־שבע השנים האחרונות סכום של שני מיל־יארד דולארים. טענתם: הממשלה חלשה, אינה מעזיה להעלות את המסים ולשלם בעצ־מה בעד הגנת הארץ, מעמיסה במקום זה, עול זה על גבו של משלם המסים האמריקאי. פאפגוס, לעומת זאת, מוצא חן בעיני הא־מריקאים הרבה יותר. מפלגתו היא אנטי־קומוניסטית קיצונית, מבטיחה ממשלה יצי־בה. בעוד שפלסטיראס זכה רק ב־74 צירים בפרלמנט בבחירות בחודש ספטמבר, זכה פאפגוס ב־174. שנאתו למלך החלה רק לפני שנה, כשחוגי החצר הפיצו שמועות שפאפ־גוס מתיימר להוסיף את עצמו לרשימה הא־רוכה של דיקטטורים צבאיים בהיסטוריה היוונית.

כשיצא המרשל המודקן מחדריו של אייך אחרי שלוש דקה. חיך, הודיע שאם תהי־נה בחירות חדשות יספק הוא ממשלה חזקה. היתה זאת הפעם הראשונה שמהיג אמרי־קאי רשמי התערב גלויות, קבל עם ועדה, במדיניות הפנימית של ארץ המקבלת הענקת אמריקאית.

סופה של אהבה

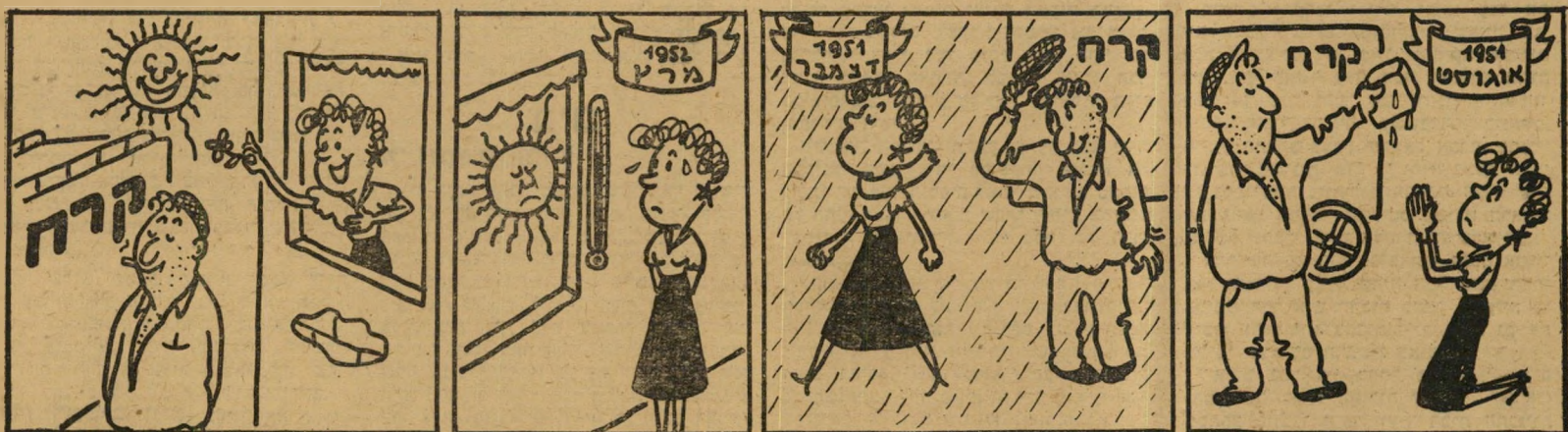
מהיום שפאריס איש טרויה חטף את הלנה היפה ורומיאו ביקש את ידה של יוליה, לא גרמה עוד פרשת אהבים למאורעות כה סו־ערים כאהבתו של קוסטה קפאדוניים, איש כרתים. היא גרמה כמעט למלחמת אזרחים, הובילה את החתן לבית־הסוהר ואת הכלה לכנסייה. היא הוכיחה לעולם שגם כיום אין דבר העומד בפני האהבה.

העוקץ של הפרשה, שהחלה לפני שנתיים, היה פוליטי בהחלט. קוסטה היה בן למשפחה ימנית קיצונית. מלבד זאת היו לו שפס אדיר וקומה יפה. ואילו אהובתו טאסולה היתה בתו של חבר פרלמנט ליברלי, גיאורג פאס־רקוגיאורגי. משנתיאשו השניים מלהשיג את הסכמת משפחותיהם, חטף רומיאו היפה את יוליה שלו בעזרת אקדה, באמצע הרחוב ה־הימה מאדם, הוביל אותה להרים נידחים, שם נישאו בכנסייה קטנה, כל כריתים נת־עוררה מתרדמתה, בניה תורידו את הרובים והאקדחים מן הקירות, יצאו לתרום את תרו־מתם לסיפוח האהבה — מי כדי להציל את טאסולה מידי קוסטה, ומי כדי להציל את קוסטה מידי אויביו.

כשנתפס קוסטה לבסוף הובא ליבשת יוון, הואשם בהחזקת נשק בלי רשיון בשעת הח־טיפה ונידון למאסר. אולם טאסולה נשארה נאמנה לו, חיכתה עד כי יצא מאהבה מבין החומות, הצטרפה אליו בצאתו. העולם כולו נשם לרווחה. היתה זה הסוף הטוב הנאה ל־רט הוליבורי.

אולם שלא כמו בסרט היה לפרשה המשך. החודש הופיעו טאסולה ואביה באולם בית־הדין, דרשו גט. הטענה הפורמלית: אין תוקף חוקי לנשואים, מפני שהאב לא נתן להם את הסכמתו אך ברור כי הסיבה היתה פרוצדורית יותר. ההוכחה: קוסטה היתה, ש־סיכן את חייו כדי לחטוף את אהובתו לפני־שנתיים גם לא טרח עתה להופיע בבית־המשפט.

מחכונות לבאות

הונגריה

אשתו של הלוחם

כשהופיעה ברחוב סטאלין (לשעבר רחוב אנדרשי) מספר 60 בבודפשט, במפקדת ה' משטרה, אשה זקנה וכפופה, לא שם איש לב אליה. אולם כשמשרה את שמה לפקיד, עבר רחש בבית כולו. השם: קון * אף כי מעטים זוכרים כיום בעולם את בלה קון, הרי פעם עורר סערה של הערצה ושנאה בעולם כולו — לא פחות מאשר השמות טיטו ומאו כיום. כי בלה קון, שבוי מלחמה

מין איש שהדבר אמנם יכול לקרות באמריקה. אולם מאז שינו רבים את דעתם. הסיבה: ג'ו מקארטי.

עד לפני שנתיים היה יוסף ריימונד מקארטי אדם בלתי ידוע לחלוטין, סינאטור צעיר (41) שאיש לא שם אליו לב. אולם הוא החליט לעשות משהו. באחד מנאומיו הכריז: "אני מחזיק כאן בידי רשימה של 205 איש. אנשים אשר שריהטון יודע שהם קומוניסטים, ושהם בכל זאת עובדים במשרד החוץ וקובעים את מדיניותנו!"

הטענה עוררה הרעצה, הסינאט הקים ועדת חקירה. בחקירה זו לא המציא מקארטי

הסינאטור: כל הנתון מודעות לשני עתונים אלה, הרי הוא סוכן קומוניסטי. התוצאה: ביטול מודעות רבות, אשר בלעדיתן אין קיום לעיתון אמריקאי. המחאה הפומבית של אגודת העיתונים, שכונתה פעולה זו בשם סחיסה, לא הועילה בהרבה. עוד פחות הרעצה פעולה בסינאט שמטרתה היתה לגרש את מקארטי ולבטל את חברותו, מאחר ש"הסינאטור מקארטי העיד במזיד ובתכתיב פות עדות שקר, ביצע רמאות מחושבת כלפי העם והסינאט של ארצות-הברית." אף סינאטור לא רצה להסתכן ולהצביע בעד החלטה זו.

בעתון ברלינאי-מערבי הופיע מאמר חתום "ע"י הארכידוכס ולדימיר קרילוביץ, בן 34, הטוען שאחרי השמדת משפחת הצאריים, נשאר הוא היורש החוקי לכס "הצאר של כל הרוסים".

אמר הדוכס: משך 30 שנה התעלמו מעצמות המערב ממצבם המיואש של נתיני, ה' סובלים תחת הטרור הקומוניסטי. מדינאים שלא היה איכפת להם בשעתו ללחוץ את ידו המגואלת בדם של סטאלין, מגנים עתה את הסובייטים בפומבי. אולם לוא היו מעצמות המערב משמידות את הקומוניזם בעוד מועד, לא היה צורך בתכונות הנוכחיות

השדום בקוריאה בעיניים אוסטרליות: חוש ההומור הפיני של יוסף פטאדין עכברים נגועים...

מכה מתחת לחגורה

למיגרור ג'ורל רוברט ו. גרו, בן ה-56, היו דעות ברורות. את הדעות האלה רשם ביומן, שניהל אותו בקפדנות. בין השאר: "עלינו להבין שמלחמה זו (בברית-המועצות) היא מלחמה טוטאלית, ויש להשתמש בה בכל כל-הנשק. במלחמה זו מעשה הגון הוא להכות מתחת לחגורה... מלחמה - בהקדם האפשרי! עכשיו!"

אולם גרו שכח שגם האויב יכול להסכים עמו להאמין שמכה מתחת לחגורה הוגנת בהחלט. את זאת למד בדרך בלתי נעימה. כאשר נערכה בפרנקפורט הגרמנית ועידה סודית של הנספחים הצבאיים האמריקאים בארצות הגוש הסובייטי, שגרו, בתור האפי

גם שם אחד של קומוניסט במשרד החוץ. במקום זה העמים עלילות על אחדים מן הפקידים הגבוהים ביותר במדינה, בלי שמץ של הוכחה. ומכיוון שבאמריקה היה קיים רוגז רב על משרד החוץ אחרי התבוסה הגדולה בסיין, מצא מקארטי אוזן קשבת. אולם בסינאט לא היה לג'ו מזל. יושב ראש ועדת-החקירה, הסינאטור טידינגס, הכריז ש"האשמות מקארטי אינן אלא 'מעשה רמאות כלפי העם האמריקאי'. תשובתו של מקארטי: 'כשהגיע מועד הבחירות במדינתו של טידינגס עזר ג'ו לאויבו, הפיץ תמונה מזויפת של טידינגס משוחח עם מנהיג קומוניסטי מפורסם, הנחית תבוסה לטידינגס'.

אין ברירה. מאז הפך מקארטי כוח

הונגרי ברוסיה ב-1915, עבר למחנה הקומוניסטים, חזר להונגריה אחרי המהפכה האוקראינית. ב-1919 הקים דיקטטורה של הפועלים, הלאים בנקים, אחוזות ומפעלים וכל רכוש פרטי מעל למינימום מסוים, דיכא באכזריות כל התנגדות. כחלוץ המהפכה העולמית הקים צבא אדום, פלש לסלובקיה, אך סולק משם על-ידי בנות הברית. שלטונו הגיע לשיאו שטופד-שטופד כשמוגר על-ידי צבא התערבות רומני. בלה קון ברח לוינה, אולם אלפים מאנשיו נרצחו בטירור הלבן, במדינה השתלט סטיפן הורטי, האמירל ה' יחיד של מדינה שלא היה לה לא צבא, לא אניות ולא חופים..."

עקבותיו של בלה קון נעלמו. זמן מה הוחזק בבית-משוגעים אוסטרי, אחר עבר ל' ברית-המועצות, חזר לאוסטריה ונאסר שם, אך לא הוסגר להונגריה.

אולם ב-1938 נפוצו לפתע שמועות בעולם שהוכירו מחדש את שמו של המנהיג היהודי: די: נמסר שבלה קון נפל קרבן לטיהור הגדול של סטאלין, נהרג בסיביר.

מפגשים סודיים. אלמנתו של קון חזרה להונגריה כאשר שלט בה מתיאס ראקושי (רוטשטיין), הדיקטטור הקומוניסטי היהודי החדש, שהיה הקומיסאר הצעיר ביותר בממשלתו של בלה קון. היא חייתה בדירה מרווחת, יחד עם אחותה, בלטה את ימיה בשקט, אף כי סבלה מאד מרוממות. אולם עתה החליט ראקושי לסלק מעיר הבירה אלמנטים בלתי יצרניים. גברת קון היתה אחת האלמנטים האלה.

אולם אשתו של הלוחם נתגלתה אף היא כלוחמת. הזקנה בת ה-70 נכנסה לחדר של מפקד המשטרה, ביקשה אותו לייצג למת יאס ראקושי לבטל את צו הגירוש. הגימק: כשהגיע ראקושי לשלטון העבירה היא ל' ידידים בניירורק, בלגראד ופאריס מסמכים סודיים שיוכיחו, כביכול, שסטאלין הוא אשר כקד לרצוח את בעלה בסיביר. אם האבד את עצמה לדעת במפקדת המשטרה, יפרסמו ידידיה את המסמכים.

התוצאה, לפי דברי עתון אוסטרי (אנטי-קומוניסטי): ראקושי הרשה לאלמנה להשיג את המסמכים, אולם הפקיד את הדרישה המרוחקת.

ארצות-הברית

"הצילו את עצי התמר!"

זמן מה אחרי שאדולף היטלר הגיע לשלטון בגרמניה כתב הסופר האמריקאי סינקלר לואיס (שמת לפני כמה חודשים) ספר בשם הדבר אינו יכול לקרות כאן. המטרה: להשיג כיח שבדיוק אותה תופעה כמו היטלר בגרמניה יכולה לקרות בארצות-הברית. אלא שהדיקטטור האמריקאי יקום דיקטטורה כדי להציל את הדימוקרטיות, ירצח את קרבנותיו למען החופש, יתקף את המדינות השכנות בשם אחות העמים. עד לפני שנתיים לא הא-

* שיבוש של השם היהודי כהן, הנפוצ בין יהודי הונגריה, אוסטריה וגרמניה. ** הונגרי, שנקרא בלעג, האדמירל הרייכס-מפני שהיה נוהג לרכב על סוס, זכה לתוארו שעה ששרת בצי המלכותי האוסטרי-הונגרי שהיה לו כוח גדול למדי ביטחוני.

סנאטור ג'ו מקארטי ותמונת קרבן

בנצי תמרים

צבאי במוסקבה, הוזמן אליה, נכנס אלמוני לחדר הפרטי, צילם את יומנו והסתלק. כעבור זמן מה הופיע בגרמניה המזרחית ספר שבא להוכיח שקציני צבא ארצות-הברית הם מרגלים, מחרתיו מלחמה ומשרתי החולל-טריט. בין השאר הופיעו בהזדושה דבריו גלוייה-לב של הגנרל רוברט גרו. באמריקה השתררה תדהמה. לא מכבר הכריז הנשיא טרומן בקונגרס ש"שום עם דיו מוקראטי הירא את אלוהיו יכול אף לחשוב לרגע על מלחמה מונעת." בקונגרס קמה צעקה. צעק הציר סאטון: "אל נסתפק בנוזיפה. יש להעמיד את הגנרל בפני בית-דין צבאי." סופו של הגנרל האמין במכות מתחת לחגורה: הוא הוחזר לחשיגטון, משמש נורשא לחקירה משמעתית.

ברית-המועצות לדוכס יש סבלנות

רבים הם האפסורפסים לעמי ברית-המועצות — החל מיוסף סטאלין ועד לנשיא טרומן. השבוע נמצא להם אפסורפוס נוסף, שהוא הפעם, בניגוד לגנרליסמו הקוקזי ול' נשיא מדינת מיסורי, רוסי טהור.

למלחמת עולם שלישית. אולם עתה הדוכס אופטימי, מאמין שהעור למ המערבי ישתף פעולה עם הרוסים ובני הארצות הכבושות כדי למגר את הקומוניזם וסובלים תחת הטרור הקומוניסטי. מדינאים שלא היה איכפת להם בשעתו ללחוץ את ידו המגואלת בדם של סטאלין, מגנים עתה את הסובייטים בפומבי. אולם לוא היו מעצמות המערב משמידות את הקומוניזם בעוד מועד, לא היה צורך בתכונות הנוכחיות

צרפת

על הריבה, נייר סודי

משך כמה שבועות עמדה המשטרה הצרפתית על רגליה. כמה מעטפות גדולות וגיי-רות סודיים ביותר נעלמו ממניסטריון המלחמה. לא היה כל ספק שכנופיה מאורגנת היטב של מרגלים סובייטיים קנתה לה דריסת רגל במרכז העצבים של מערכת הבטחון הצרפתית.

הימים עברו ושום דבר לא נתגלה. מפקד חים מיואשים טכסו צעה, נזפו איש בפיקר דיו. סוכנים מיוחדים הוכנסו כפקידים וכמגרים במשרד המלחמה. עד שסוף סוף ראה אחד הסוכנים האלה דבר שמשך את תשומת לבו, גילה את סוד הריגול הגדול.

הוא ראה: מנקה זקנה, אלמנה בשם לואי קאנון, שנשללה לידה מעטפה סודית ביותר, עטפה בה את הכריזים של ארוחתה. חיפוש מיידי בביתה גילה את כל הניירות הסודיים ביותר שנעלמו, כשהם מכסים צנצנות של ריבה מתוצרת בית.

כשהגיע מועד המשפט לא הופיעה הנאשמת באולם בית הדין. אולם הדבר לא הציל אותה מידי החוק. לואי קאנון זכתה למאסר של שנתיים ולקנס של 60 אלף פרנקים (כ-170 לירות).

גרמניה

סיבה משכונת

מה הם חיי נשואין? מאז ראשית העולם התחבטו המחוקקים בבעיה זו, מצאו כמה מאות תשובות. תשובה נוספת, אקטואלית יותר, נמצאה עתה "ע"י בית-משפט פוסט-דאם, עיר המלכים הפרוסיים. קבע הושוט: במשטר החיים האנטי-פאשיסטי אין הנשואין מתבטאים רק ביחסים הגופניים של אדם היושב בעלי-בית נוחים לפני התנור, אלא גם בכוננות פוליטית. עיקרון אנושי זה הושמע כשהופיע פריץ יקנה, דרש גט מאשתו. היה זה צעד מפתיע למדי, כי כל מכרוז של פריץ האמינו שתהיה זאת אשתו אשר תדרוש את הגט. כי לא מכבר נתגלה שפריץ מקיים יחסים בלתי חוקיים עם אשה מעובדות משרדו. אולם היתה לו לפריץ סיבה משכונת ביו-תר להתנהגותו. כי אשתו לא היתה מרקסיסטית אמיתית, והסתירות הפוליטיות וה' אידיאולוגיות לא יאפשרו חיי נשואין תקינים. דבר זה הכריח את פריץ להכנס ביחסים עם אשה בעלת רמה אידיאולוגית גבוהה יור, כדי לקדם את התפתחותו הרוחנית. בית-המשפט מצא שפריץ צדק בהחלט. האשמה האמיתית: האשה שתולשתה הפורליטית הכשילה את הנשואין.

* שהוצאה להורג על-ידי כיתת-אש בול-שביסטית בחורף 1918.

ראשי עיריות

ראש עירייתנו בפועל של ירושלים, אליהו ראש העיר שלמה זלמן שרגא, באר צותהברית. לראש העיר שיצא למסע תעמולה שיגר סגנו הממלא את מקומו מברק. תוכן המברק: בקשה לרכישת פחי אשפה ורשתות נגד זבובים שאין להשיגם בישראל. ערב צאתו לארצות-הברית שלח המשורר זלמן שניאור מכתב קצר לראש עיריית נתניה, עובד בן-עמי: "לא תדורוך עוד כף רגלי בעיירה שלך לאחר כל מה שקרה". המגלה (לפי נוסחת המשורר): תמורת ה"צאת שניאור בנתניה הובטחו לו 50 ל"ה, שולמו 45 בלבד, באיחור של שבועות מספר. 14 אל עורכי הדין שבין 120 חברי הכנסת עומדים להתטותף שניים נוספים. שני הח"כים בעלי ההשכלה המשפטית החוצלארצית (רוי מניה וגרמניה), הניגשים לבחינות עורכי דין זרים: **ראובן שרי** (מפא"י) ו**חנן רובין** (מפ"ם). אולם בינתיים מצפה שרי לראשון עיריית ירושלים, רובין לסגנות נשיאות הכנסת.

איש השמאל **משה סנה** החליף מלים ידידותיות ביותר (ולועזיות) עם איש הימין **פרץ ברנשטיין** בשעת הויכוח על התקציב. הודיע סנה שעלה לדוכן מיד אחר ברנשטיין: "הנואם הנכבד שקדם לי, יסלח לי אם אצטרף לנואמו עוד פסוק אחד, פסוק משלו שהוא כתב לפני ימים אחדים במאמר שפרסם... וחבל שלא חזר על המלים שלו". הפסיקו ברנשטיין: "מדוע צריך אני לעשות פלגיאט לעצמי?" הרגיעו סנה: "אני מוכן לעשות לך רקלמה!" "הפסקו המדווקים: אני (ברנשטיין מעריך את סכום מס ההכנסה הנגבה עכשיו בלא הרבה יותר מאשר שליש ממה שהיה צריך לשלם לפי ההכנסה האמיתית ולפי הדירוג הרשמי".

שמעון גריידי, נציג הרשימה התימנית שהפך ציוני-כללי, תבע את עלבונם של המתישבים התימנים המקופחים, לדבריו, בחלוקת חומרי גלם וציוד ראשוני. צעק גריידי בכבר **אברהם הרצפלד** איש המרכז החקלאי, שהכחיש זאת: "הראה לי טרקטור אחד של התימנים!"

בהמשך הויכוח התריע **אריה אלטמן**, לשעבר יועץ ראש הממשלה לענייני תיירות שהפך ח"כ חירות, על מצב התנועה הידוע **דוב יוסף** זועם ועצבני לא יכול להתאפק, הפסיקו: "העם לא נראה רעב!" הוסיף להוכחתית בפתותו אלטמן בריא-הגוף: "...הוא נראה בריא למדי, וכן גם אתה!"

שבוע לפני הפגנת חרות נגד שיחות שילור מי גרמניה נפגש מארגנה הראשי של הפגנה, **מנחם בגין**, עם האיש האחראי לשמירתה, סגן מפקח המשטרה (ובן ראש המ"מ שלה) **עמוס בן-גוריון**. מקום המפגש היה מקרי: שדה התעופה, לוד, בו נפרד בגין

מח"כ **אריה בן-אליעזר**, שיצא להחלמה בצרפת.

פקיד ממשלה

בעבור **יצחק זיו-אב**, מנהל אגף ליחסי הציבור במשרד הבטחון, לעמדת מפתח ב"התאחדות האכרים חלף מעולם הקריירה מושג מיוחד במינו. המושג. מכון זיו-אב (משחק מלים עם מכון זיו למדע ברחובות), כינויו של האגף בפי העתונאים. עם חיסול משרד העלייה (שחולק בין משרדי הפנים, הבריאות והחינוך), מסר מנהלו הכללי, **יהושע שרי**, כמה עשרות מספרים מאלפים על עליית המדינה. יחד עם רבבות עולי עיראק, פולין, רומניה ותומן באו ל"ש" ראל משתי ארצות גולה ארבעה יהודים בלבד. הארצות: ברית-המועצות וטיאם.

התישבות תחת אמריה

לפני שנים רבות מכרו ערבים מספר את קרקעותיהם ואומלם הפכה פתח-תקוה, עיון קרא — ראשון-לציון, מחלול — נהלל. במלחמת העצמאות נטשו רבבות ערבים את כפר ריהם שיושבו עלידי עולי המדינה תוך שנה, שנתים מסיום המלחמה ותרשימה שבצפון היתה למעונה, אומוריע שבמרכז למורע-הר. כל זה בא לעולים בהסת הדעה יודעי התי-רה המעטים שביניהם מצטטים לאורחם עקב אורי, איש תנועת המושבים: "והיו (לך) בורות חצובים אשר לא חצבת, כרמים וזיתים אשר לא נטעת".

אורי, ממיסדי נהלל, מותיקי (63) תנועת המושבים וח"כ מפא"י פוגש במסעו למושבי העולים החדשים במתישבים שגאותם על

משה סנה ופרץ ברנשטיין
למנהיג ימני, רקלמה שמאלית

יבולי השדות והגנים עמל כפיהם, מבקר באימארות הנגביות אליהן הונחו קחי צינור רות רחבי קוטר, אך המים טרם זורמים בהם. (התוצאה: זקנה שזכתה למלא סירה מים חיים, ממילך ניד, אינה ממחרת להרוות צמח און נפשות אוהלה, חשה קודם כל לשתייל העגבניות, להתייתם מעילפון צמאונם.)

גם המגוהך אינו נעדר: שני המושבים השוכנים זה לצד זה מעברו של כביש יפו-ירושלים (ספיריה). אחד של פועל המזרחי ואחד של חסדי חב"ד. לכל אחד צרכניה משלו, אם כי שתייה מיסודו של המשביר המדי. כיו, גם גני הילדים ובתי-הספר הנפרדים, התפילות נערכות בשני בתי-כנסת שונים ובשתי נוסחות שונות.

ולא תמיד מסתגלות נשות המתישבים ב-

כתב שבועון צה"ל, במחנה, ביקר בכפר הערבי בקעה אל-גריייה, נכח ביום הראוי נות השיגור של מושלו הצבאי של הכפר, **הרב-סרן צבי אלפלד**, גילה שימוש מירוד במינו בתעודת זהות. לפני המושל הופיע נער ערבי בן 14 שביקש רשיון יציאה משטח הממשל הצבאי. אולם הנער היה חשוד: כאשר הגיש את תעודת הזהות שלו נתגלה כי הד-ביק ארבע מתמונותיו, תמונה לוף, בתעודת הזהות. הסברו המקורי של הנער: "חשבתני שתעודת הזהות יכולה לשמש גם אלבום תמונות!"

ח"כ חירותי שני שיצא לצרפת (בשליח חות) ערב ההפגנה: **אליעזר שושטאק**, ח"כ יירות שלישי, **בנימין אבניאלי**, יצא לדרום-אפריקה.

מספרים לא משעמם

במיליון ק"ג מי ים נמצאים חמשה גרם זהב ומספר הביצים שדג משה רבנו מטיל הוא 100 אלף (זה עוד כלום בהשוואה ללקר-דה המפורסמת: כל הטלה — תשעה מיליון ביצים). כי יואכים אנדרמן גילה, ואין הוא הראשון שגילה זאת, שמספרים בפני עצמם הם משעממים עד מוות, אך כשמביאים אר-תם בכפיפה אחת עם החיים הם הופכים מלאי עניין. ואת זאת עשה אנדרמן בהסמ-פר וקסמיו: 178 (ע') — יעקב אורי — ראובן מס ומחלקת הנוער והחלוצים של ה-הסתדרות הציונית)

למרות שאנדרמן הרבה להשתמש במו-נחים לא נכונים ובמספרים מיושנים למדי (כמספר מבקרי הקולנוע בשנת 1939), הרי יכול המעיין בספרו לגלות כי הגילוס הארוך 5920 ק"מ הוא הנהר השני בארכו בעולם (הארוך: המיססיסי-מיסורי, 6970 ק"מ) ומי שאינו יודע זאת, יכול למצוא שהר אברסט (8840 מטרים) הוא גבה ההרים בעולם.

מלבד זאת היה מספר תושבי ניו-יורק בשנת 1800 60 אלף בלבד ואדם יכול להת-קיים בלי אוכל 12 עד 40 יום לכל היותר, דבר שאינו נחשב כלל בעיני החגב קצר הראי, היכול להתקיים בלי יעון 1200 יום.

מתגלות גם תכונותיהם של המספרים: 2 מסמל את ברית הגשוואן (הנאמנות והאהבה) וגם את האדם המורכב משניים — גוף ונש-מה. 13 הפך ביש-מול בעיני הנוצרים בגלל סעודתו האחרונה של ישו אליה הסבו 13 איש (הנוצרי ו-12 שליחיו). הבעייה היא רק: מי היה ה-13? ישו או מסגירו לצלב, יהודה איש קריות. וכמובן: הספר המלפון ביותר בעולם הוא התנ"ך — 100 אלף מיל-יון טפסים, בסך הכל. (המספר וקסמיו 203 (ע') — יואכים אנדרמן — ראובן מס)

צטבץ "העולם הזה"

פתרון הצטבץ: "מי יצילנו מרעב, מי יאכילנו לחם רב ומי ישקנו כוס חלב? למי תורה, למי ברכה? לעבודה ולמלאכה!" (חיים נחמן ביאליק).

זוכה הפרס, טיסה לאילת: מרדכי סטרליץ, נתניה. מתוך למעלה מ-2500 פתורות צטבץ, 107 הראשון במינו בהעונס הזה, שהגיעו למערכת נתברר כי 66 אחוז של הפתורים סבור כי מוטב להתליף את הצטבץ, לסירוגין, עם התשבץ. דעת רוב הקוראים נתקבלה עלידי העונס הזה.

אולם שאר 34% פותרי הצטבץ לא היו תמימי דעים כלל. כל מיתרי רביעי הוציא פסק דין-מות על התשבץ, רצה שהצטבץ יירש את מקומו כמוסד קבוע. הנהגה העיקרי מהשנוי הוא עורך מדור התשבצים של העונס הזה, יצחק לבני: כתשבץ-חובב מיום ידעו קורא וכתוב (יום לא רחוק ביותר, לפני 13 שנה בסך הכל) תמה על ריבוי הפתורות ה-בודדים בתשבץ הרגיל, קיווה לסוגי ה-תשבץ שיהווה יסודה מושלמת בפני עצ-מה. אחר נסיונות מספר בתשבצים "תנכיים", ספורטיאיים וגיאוגרפיים החליט כי הצטבץ הוא הפתרון הטוב, נגיש ל-מלאכה בצורה צטבצית מובהקת (הלל הקוק: "אם אין אני לי, מי לי?"), עיבד את השיטה האירופית לעברית ומגיש בזה את צטבצו השני.

צטבץ 110

הוראות הפתירה: הפותר יטפל לראשונה בתשבץ המלבני, ימלא בו את התשובות הדרושות. תשורה הראשונה במאונך (כלומר, צירוף האותיות הראשונות של התשובות בתשבץ זה), תתן שם של מנהיג יהודי. אחר יש לפנות לתשבץ השני, בכל משבצת מציינת סמרת ויש להעתיק לתוכה את האות המופיעה בתשבץ המלבני במשבצת המציינת באותו מספר. מילוי כל המשבצות בתשבץ הריבועי יתן לפותר ציטטות מספר מתוך דברי המנהיג.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

א. בירה במרחב.

ב. (שתי מלים) עמוד נוזלים; אספקלריה.

ג. (שתי מלים) מצבת זכרון; הפוכו של כזב.

ד. מחסור.

ה. (שתי מלים) מזור לפצע פתוח; בר-מינ.

ו. (שתי מלים) בבקשה; סוג.

ז. (שתי מלים) זוהר; מלת קריאה ערבית.

ח. (שתי מלים) בן-אדם; נש-לם.

ט. (שתי מלים) אחות הבן; שיח בשם.

י. הפרזה בתאור.

יא. (שתי מלים) ממנה יצא דוד המלך; יבשה מוקפת מים.

יב. (שתי מלים) לכידת בעלי-חיים; קול חוזר.

יג. (שתי מלים) פקיד או"ם; חלק היממה.

סרטים

„חתונה בעיירה“

בישראל טרם הופק סרט אחד בעל ערך של ממש; אולם אין פשר הדבר שאין כאן תעשיית סרטים. יומנים, סרטים עובדתיים, סרטי תעמולה ופרסומות מצולמים כאן במספרים לא גדולים, אך לא אפסיים. חתונה בעיירה לא היה מחוייב, אפוא, לעשות רור שם מיוחד; זהו ריקוד מצולם, שכמותו היה נתן (כרמל פילט) אכסלרוד נהוג לכלול ביומנים שלו לפני שנים, כאשר מאורעות יותר מעניינים לא היו בנמצא. לא כן סבר המפיק אוטו זוננפלד שראה בסרטו הקצרצר (כשבוע דקות) הזה יצירה מעולה, הכריז שהסרט עומד להיות מוצג (ביחד עם 2 סרטי טים ישראלים אחרים) בפסטיבל הבינלאומי בקאן, צפתה, הראה את חתונה בעיירה ב"הצגת בכורה עולמית" באחד הבקרים בש"בוע עשיר.

מה שגולל על הבד בפני העתונאים וה"אורחים" היה סרט פרימיטיבי ועלוב, מבויים בחוסר טעם ודמיון מדהימים (וליד השחקן הותיק יהושע ברטנוב, כפי שטוענת כתובת בראש הסרט), שצולם תחת שמי ישראל הת"כולים, על במה קטנה, בפני תפאורה דור-ממדיה המייצגת עיירה גלותית. כל הצליל מים נעשו מזוית אחת, מלפנים, כשהמצלמה מקפצת מפעם לפעם לתמונה קרובה כדי לקלוט עוד מעטותיה של הרקדנית ברטנוב. באחדים מן הצילומים נראה, בשולי תפאורת העיירה, גם הנוף הישראלי: כרסנים, שדות, שיכונים מלבינים באופק. אולם עוב"דה זו אינה מטרידה את מנוחתה של הרקדנית, המבצעת בהתלהבות רבה פנטומימה של בטלן שהיה, כפי הנראה, דמות מצוייה בעיירות הגולה. הפנטומימה שלשעצמה אינה נעדרת נוקדות טובות מסוימות, אבל מקומה על הבמה, לא על הבד.

מחוץ לחתונה בעיירה מתבוננת ישראל לשלוח לפסטיבל עוד שני סרטים גרועים מן היבול של השנה: יום העצמאות תשי"א (תפוקת קולוין גבע) ויום העצמאות (תפוקת קלי).

„ניפגש במיאמי“

עלילת ניפגש במיאמי היא קצת פחות שיגרנית מן הרגיל בסרטומר, הרקדנים (מבוימים בידי המחולל ג'ק קול) מצויינים, ובטי גרייבל, טובה מאד בתלבושות מקוצרות ככל האפשר, החושפות ומגלות את מעלוליה העיקריות. הרקדנית גרייבל משחקת בתפקיד דלילה לי, רקדנית תיאטרון ידועה, העומדת להופיע בהצגה אותה מפיק בעלה (ג'ק מקדונלד קירי), ממונה של היפהפה האדמונית גלוריה קארסטיירס (לואי אנדרון). כאשר מגלה דלילה את בעלה בזרועות גלוריה היא מחליטה להחזיר אליה את בעלה בתכסיס סים מחוכמים, שהמחוכם בהם הוא העמדת פנים שהוא אבדה את זכרונה. התכסיס מצליח וג'ק ממחר בעקבות אשתו למעודין הלילה בפלורידה בו התחילה בקריירה שלה, אלא ששם הוא מאבד את כח זכרונה, הפעם ברצינות. לאחר שהגיבורים מסכימים להשכח פרקים מסוימים מזכרונותיהם, הכל נגמר ב"כי טוב. אם הצופה מסכים גם לשכוח את שכלו בבית, לראות את הסרט בלי דרישות רוחניות, הוא עלול להנות ממנו.

„הרפתקה במערב“

הרפתקה במערב הוא תערוכה של סרט ה"מערב הפרוע וסרט גנגסטרי. טום אוונס (טיי רון פאואר) עובד בתחנת-ביניים על דרך ה"כרכרות המובילה מערבה. אחד העלגונים העובדים במקום מודיע לאוונס ולחברו הע"בד אתו (אדרי ביוקן) שהפושע המסוכן צימרמן (יו מארלו) נמלט מבית-הסוהר ואתו שלוש מאנשיו. כאשר מפיע צימרמן בתור נה נמצאת שם גם צעירה, וויני הולט (שוון הייורד) ובת אחיה הקטנה.

השודדים קולאים את אוונס ואת וויני, אולם לאחר קרב עז ואכזרי מתגבר טום פאואר על השודדים, משמיד אותם. הבמאי הנרי (שלושת פרשי בנגל) האתאוווי והתסריטאי דאולי (זו מולדת) ניקולס הצליחו למצות את הסרט עד תומן את כל האפשרויות. למרות הנושא הנדוש, הרפתקה במערב, הוא ממתח מאד ומלא עניין.

בריטניה

הגביע העשירים

באנגליה, הפרס החשוב ביותר הנתיב לשח"ק קולנוע הוא גביע השבועון פיגצ'רואה, הנמסר מדי שנה לשחקן ולשחקנית שנבחרו

עלידי קוראי העתון במשאל מיוחד. החודש הוענק הגביע בפעם העשרים. הזוכים: ג'ין ויימאן עבור משחקו בהצטיף הכחול, שקבלה 14% ממספר הקולות הכללי, בעוד שג'וני הולדיי (רק אתמול נולדה) שצעדה אחריה זכתה ב"10%. בין הגברים היתה התחרות קשה יותר, הצריכה ספירה מחדש של הקולות. התוצאות: קירק וגלאס (טי) פור בלשי" — 18%; מארוי לאנצה (קארדו הגדול) — 17%.

עבור ג'ין ויימאן אין בזכייה זו משום חידוש. היא זכתה באותו גביע פעם אחת לפני כן, בעד משחקו בג'וני בלינד.

למבוגרים בלבד

כאשר התבונן הצנזור הבריטי בסרט מטרו גולדוין-מאיר קו וואדיס (מלאכה קשה: אורך הסרט שלוש שעות) עקם את חטמו באי-שביעת רצון. הסיבה: תמונות הקרקס, בהן נראים אריות כוססים עצמותיהם של נוצרים שהובלו לטבח לא נראו בעיניו של הצנזור מתאימות לילדים. גם הפסקול, המל"וה את התמונות בהריקות כרסומן של ה"עצמות בפי חיות הטרף, לא נשא חן מלפני הצנזור. כאשר פנה אל מטרו בדרישה לקצץ את התמונות, נתקל בסירוב החברה, הרואה בסרט את פאר יצירתה. עד לפני כשלוש שנים לא היתה בידי הצנזור ברירה אלא לפסול את הסרט לחלוטין. עתה יש בידי אפשרות אחרת: להדביק לו את האות "איס", כלומר לעשותו מותר בראיית למ"בוגרים בלבד.

עד שעלה לשלטון הצנזור הנוכחי, ארתור ווטקינס, היתה הצנזורה הבריטית על סרטים מן המטומטמות בעולם. הסיבה: הצנזור יכול לחלק את הסרטים לשניים: המותרים בראייה לכל הקהל (הרשאה "י") והמותרים למבוגרים ולילדים מלווים עלידי מבוגרים (הרשאה "איי"). עלידי כן ירד המכנה המ"שותף של הסרטים לרמתו השכלית של ילד בן שתים-עשרה, כיון שמפיקי הסרטים התאימו את יצירותיהם לדרישות הצנזור. הסיפור החשוב גרם לכך שסרטים רבים שהוצגו עד כה מקוצצים בבריטניה, קבלו הרשאה "איס", מוצגים עתה בפני קהל של

כדורגל

הסתערות החמישייה

הפועל פתחתקוה ומכבי תל-אביב שלא נפגשו מאז שובה של הפועל מסיירה בא"י רופה נפגשו במגרש הדשא של הפועל יפו במשחק חצי-הגמר על הגביע, ריכוז 5000 צופים. בדקה ה-12 כבש החלוץ המרכזי הפתחתקואי, עמיתו שוהם, את השער הראשון. בדקה ה-12 כבש החלוץ המרכזי חמישיית החלוצים של מכבי (גולדשטיין, גלור, ישראלי, מרימוביץ וסטודינסקי) בהס"תערות על שער הפועל כשהצופים עומדים על רגליהם ומוחאים כף לנצחון המכבי בית"רן שערים מדהים של 1:7.

פחות סוער ומעניין היה מפגשם של עת"ר נאי הספורט עם שופטי הספורט (העולם הזה 748) בו גברו העתונאים 2:4.

החאבקות

8 דקות, 35 שניות

שבועיים לפני הכינוס הגדול של הפועל שנערך לפסח נפגשו בחיפה מתאבקי הפועל משלוש הערים הגדולות לתחרות המבחן ה"ראשונה. אולם טובי מתאבקי הפועל, אנשי קרית-חיים החיפאית, לא הופיעו לתחרות מאחר שהסתכסכו עם מרכז הפועל. הם הח"י

מתאבקים פישר וננקוביץ

...לא בא על סיפוקו...

ליטו לחזור לתחרויות הפועל רק אחר ה"כינוס.

התוצאה: אולם המכבי, בו נערכו התחרויות, היה ריק מקהל ורק השורות הראשונות היו תפוסות עלידי סדרנים, מתאבקים וקר"י המתאבקים. אך גם הקהל המועט לא בא על סיפוקו ואחד מקוני הכרטיסים הבודדים אף צעק, "רוצים את הכסף חזרה!"

רמת ההתאבקות לא היתה גבוהה ונוצר ספק רב אם מתאבקי הפועל יוכלו להתמודד בהצלחה עם מתאבקי הטול הפיניים, יריביהם המשוערים בכינוס.

בסוף, הפתעה. במרכז הקרבות עמד הקרב בין פלאם (חיפה) לגרוסי (ירושלים). פלאם השכיב את יריבו אחר 8 דקות ו-35 שניות, הוכיח יכולת נאה על אף 50 שנותיו שהגיעו לסיומן ביום המפגש.

הקרב הקצר ביותר (35 שניות) היה בין בקר לבלבה, גם הקרב בין פישר (ירושלים) לבנקוביץ (חיפה), בו ניצח הירושלמי (ראה תמונה) היה מעניין למדי.

אולם הפתעה הגדולה של 11 המנצחים (ששה חיפאים, שלושה ירושלמים ושני תל-אביבים) באה רק בסוף. למרות נצחונותיהם לא זכו בתעודות הנצחון.

התאגרפות

ארבע פעמים על הקרשים

כשמכריזים בתחרויות להתאגרפות בחיפה על שמות המתאגרפים העולים לזירה, מזכה אותם הקהל בתשואות קלות, אולם כאשר מכריזים על קרב בו משתתף החיפאי חיים יוספיש, מגיעות התשואות לשיאן ומיד עם התחלת הקרב פותחים מאות הצופים במק"הלת קריאות: "חיים! חיים! תן לו, חיים!"

השוער מלאו עשר שנים מאז החל חיים וייספיש עוסק בהתאגרפות המזכה אותו ב"י

תשואות ולפני חודש קצר את נצחונות ה"25 על קרשי הזירה.

כי יכולתו התכסיסית הרבה כמתאגרף, וריוותו בזירה ובעיקר התנהגותו הספורט"אית חסרת-הפגמים הפכו את חיים וייספיש בן ה-23, משקל חצי בינוני (65 ק"ג), בינוני קומה (1.66 מ') ומשופם לאהוב קהל חובבי ההתאגרפות בחיפה.

לפי נקודות. בשנת 1942 הצטרף חיים בן ה-13, תלמיד בית-הספר העממי, למחלקת ההתאגרפות של מכבי חיפה. מטרת הצטר"י

מתאגרף חיים וייספיש

...ביום המבחן.

פוטו למחלקה לא היתה ספורטאית ביותר: עלידי התעסקות בענף ספורטאי רצה חיים להסוות את פעילותו המתחרתית בארגון ה"צבאי הלאומי.

אותו זמן החלו להתגלות בחיים גם כש"רונות אומנותיים (בעיקר ציור) ואת זמנו לאחר שעות הלימודים היה מחלק בין אימון גי התאגרפות, ציור ועסקי מחתרת. חיים השביע את רצון מאמניו וכעבור ששה חודשי אימון בלבד החליטו לנסותו בתחרות פומבית. במפגש ההתאגרפות במחנה צבאי נפגש חיים בן ה-13½ עם חייל פולני בן 18½ במשקל קל, וזה בקרב, הראשון בחייו, לפי נקודות.

גם חבלה. כשסיים חיים את בית-הספר העממי החל עובד כמתלמד בבית-חרושת, לומד בשיעורי ערב בבית-ספר מקצועי, אך המשיך לפתח את כשרונותיו הציוריים, ה"פסליים והאגרופניים.

בן ה-16½ התפרסם בנצחו את המתאגרף ה"ידוע בגוד (מכבי תל-אביב), אלוף רומניה ואלוף ארץ-ישראל במשקל קל. תחרות זאת היתה מאורע רב-ירושם בחיי הספורט כיוון שבגוד ניצח עד לאותה תחרות בכל הקרבות שהופיע בהן בארץ (ולדברי בגוד עצמו היה זה ה"הפסד הראשון בחייו).

„אני מרחם עליו!“ שרתו בצה"ל נתן לחיים את האפשרות להופיע לראשונה, אחר הפסקה ממושכת, נגד מתאגרף יריב. כשנפגש עם שיינהאוז מחיל-הים הוכיח שלא שכח מאומה וניצחו בקלות. גם היריב הבא, לבנקוביץ (הכוח חיפה), מי שהיה אלוף הנוער בלונדון, לא יכול היה לעמוד בפניו. חיים בן ה-20 השכיב את לבנקוביץ בן ה-24 ארבע פעמים על הקרשים והיה יכול לסיים את ה"קרב בנוקאאו בקלות יתירה.

אולם חיים מעולם לא חילק נוקאאו כיוון שהוא טוען שכשהיריב שלו נעשה גרוני (מסוחרר) במקצה, אין לו דם להריב לו יותר. ההסבר הפריט: "כשהוא בין כך גמור, אני מרחם עליו!"

במבחן ערב המכביה קצר חיים נצחונות מספר ובמכביה עצמה הגיע לחצי-הגמר בו הפסיד למתאגרף הקנאדי סידני, בעל הדרכה הבינלאומית, שהפך אלוף המכביה. כי במכ"ביה לא היה חיים בשיא יכולתו מאחר שעבר אותם ימים קורס קציני הזרחה בצבא, אחר שסיים קריירת מסוכנת למדי של מפרק מוק"שים.

אומר חיים, בהביעו את דעתו על מצב ההתאגרפות בארץ: "אין מתחלבה לת"אגרפות כיוון שרוב העוסקים בה מטרנס"היא לחסל את היריב ולא חשוב באיזו צורה ובאיזה אופן... לוא היו מקדישים יותר תש"מת לב לטכניקה ולתכסיסים... היו מתרבים מספר המתאגרפים והצופים במפגשים".

שנים יצאו לקרב

ביל מולדן היה חייל קרבי פשוט. בשעות השעמום, בחזית איטליה, היה מצויד קריקטורות על חבריו, על בעיות החייל הקרבי, אהבותיו ושנאותיו. הקריקטורות משכו אליו את העין, הוא הוצא מחידתו, צורף לעתון הצבא האמריקאי סטארס אנד סטרייפס. שם צייר מדי שבוע קריקטורה אחת על שני גבוריו הנצחיים, וילי וג'ון, חיילים קרביים מרופשים, מגודלי זקנים, השונאים את קציניהם יאת השוטרים הצבאיים, את המלחמה ואת חיילי העורף, ממלאים את חובתם ונאמנים זה לזה עד למות. כשנגמרה המלחמה היה ביל מולדן הצעיר אישיות. כסרג'נט הוטס מיד חזרה לארצות-הברית, במשלוח של גורלים, שהסתכלו בעין רעה בחייל החוצפניי אולם כפרו של ביל, אף פרונוט (בדרך לחזית), נמכר במיליוני טפסים, נחשב לברי טוי הנאמן ביותר לרוח החזית במלחמת העולם השנייה. הדבר משך, כמוכך, את תשומת לב הוליבורד. ביל הוזמן לשם, קיבל זירה מהודרת ומשכורת שמנה, כשפרצה מלחמת קוריאה, הסריטה אוניברסל את אף פרונוט. הסרט, שיגיע בקרוב לארץ, נחשב לסרט מוצלח, אף כי רחוק הוא מרוחו של מולדן עצמו. בעמוד זה מופיעות שבע תמונות מסרט זה, כשליצדן מופיעות הקריקטורות של מולדן ששימשו להן יסוד.

אך האויב העיקרי של חייל החזית הוא השוטר הצבאי. אלה מצוחצחים ומבריקים, ואילו אנשי הקרב, אחרי שנים בחזית, כפורים, מלוכלכים, מוזנחים, עייפים ורצוצים.

"אתה שם! איך אתה לבוש? כמה זמן אתה בעמק ארד-י?"

"אן, אני אוהב קצינים. בגללדב אני רוצה לחיות עד לגמר המלחמה!"

גם את הקצין אין החייל אוהב. אחרי כל נזיפה, אחרי כל מעשה עוול, הוא חולם על הימים שאחרי המלחמה, אחרי השחרור, כשיוכל לג' מול לקצין כגמולו, לדבר אתו כשוה לשוה.

"לכל הרחוקות, למה לא יכולת להי' וולד בחזרה יפה? למה, הה?"

וילי וג'ון, שני הרובאים בשוחה בודדה בחזית איטליה, נתקלים בבעיית המין. הבחורות האיסלקיות היפות נשארו בעורף. אנשי הר' קרב יכולים רק לראות אותן בחלום הלילה.

"מריה השמיטה צעקת אימים! מה שהוא נורא התרחש לנגד עיני ניה. הרדת נפתחה... דמות אימים התקרבה... המשך בשבוע הבא."

החייל בנכר מנותק מן הבית. העתון מן העי' רה שלו מגיע אליו פעם ביובל, וגם זה רק במקרה. אולם הוא חולם על ביתו, על מש' פחתו — ועל השלום לו הוא מייחל.

"בך בדיוק הוא אמר לי: אני מק' נא בכך חברים, מפני שלכם ההי' דמנות הראשונה להתעלם כאהבים עם הכנות היפות כערים שאתם כוכשים! ואילו אנחנו המסכנים..."

אין אהבה רבה בין נמלי החזית, אנשי חיל רגלים הרובצים ברפש, ובין התותחנים, שי' חייהם נוחים יותר. התותחנים יורים, אך הרור' באי חייב להשתר ולכבוש ברגליו וגופו.

"ג'ון, אתמול הצעת את היי ונשבעי תני להחזיר לך את החוב. הנה, קח את הזוג האחרון של גרביים יבי שות שיש לי, קח אותם, הה!"

"שמויות! התותחנים הודיעו כבר לפני שעות שמכונת הירייה ההיא הושמדה. הפסק לנענע את אצבעיך תיך לפני הפרצוף שלי אתה מבין!"

